

פרוטוקול הוועדה לאיכות הסביבה עיריית תל אביב

מיום שני, כ' אלול התשפ"ד, 22/9/2024 (02/2024)

נכחו:

נציגי הוועדה

פרופ' נח יהונתן עפרון	יו"ר הוועדה, חבר מועצה
חן אריאלי	חברת ועדה, סגנית רה"ע מחזיקת תיק התרבות
איתמר אבנרי	חבר ועדה, חבר מועצה
איתן בן עמי	חבר ועדה, מנהל הרשות לאיכות הסביבה וקיימות
ברנדט באור	חברת ועדה, "קהילת מעוז אביב"
סטלה רות אבידן	חברת ועדה, "יד אליהו ירוקה"
אשר לוי	נציג משרד מבקרת העירייה
עו"ד יפה דסה	נציגת היועמ"ש
מירה רדזינר	מזכירת הוועדה

מוזמנים

אופיר כהן	פעיל סביבה
אורלי בביצקי	מנהלת חוסן אקלימי "אדם טבע ודין"
אייל רשקובסקי	סניף ת"א "מחאת הנוער למען האקלים"
אלעד הוכמן	מנכ"ל "מגמה ירוקה"
אסנת בנימין	אילנולוגית
ארז אמיר	פעיל קהילתי
בעז קידר, ד"ר	מנהל תכנון בר קיימא ואנרגיה, עיריית ת"א יפו
בר טל	פעיל סביבה
גלעד ניצן	רכז שטח בתנועה הישראלית
הדר שגיא	פעילה קהילתית
יהודית פסוב	פעילה קהילתית
יעל דורי	ראש תחום תכנון "אדם טבע ודין"
יערה פרץ	פעילה קהילתית
לירון כלימי	ממונה אכיפה אגף פיקוח, עיריית ת"א יפו
מור גלבוע	מנכ"ל "צלול"
מיטל להבי	סגנית ראש העיר
מיכל כרמלי	פעילה קהילתית
מורן מרסל סלקמון	ממ ממונה היערכות לשינויי אקלים הרשות לאיכה"ס
נדב דסברג	מנהל קהילה "צלול"
סמדר אריאל	מנהלת פורום יו"ר ועדת איכות הסביבה "חיים וסביבה"
עומרי יוסף	יועץ משפטי, עיריית ת"א יפו
עמית מסטצ'קין	יועץ לצמצום מזון
ערן בן ימיני	מנכ"ל "חיים וסביבה"
פלג בר-און	אגרונום בכיר, עיריית ת"א יפו
רומי צילאג	מנהלת "טבע בעיר"

פרוטוקול

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אוקי, אני חושב שאנחנו נתחיל, משום שסדר היום שלנו הוא מאוד מאוד עמוס היום, אני אתחיל ואזכיר, מה שצרכים להזכיר שזה היום ה-351 שבו 101, חטופים נמצאים בעזה. אני מאוד מתרגש ושמח לראות את כולכם פה דווקא בחצי השני של הצמד של הישיבות שהן בעצם הפתיחה של הוועדה הזאת, שבה אנחנו נשמע מארגונים ומנציגות ציבור. אני זכיתי, אחד מהדברים הנחמדים להיות זקן, קשיש ישיש, זה שאני זכיתי לראות את החברה האזרחית, הסביבתית, רוקמת עור וגידים. לפני, אני הייתי בחדר שהחליטו לפתוח את מרכז אשל, חדר בקיבוץ קטורה, הייתי חלק מהצוות המצומצם שכתב את הבקשה למימון הראשון של אדם, טבע, דין שהתכנסה בבוסטון. ההפגנה הראשונה שהשתתפתי בה, כשחזרתי מהפוסט דוקטורט שלי בארצות הברית היה של מגמה ירוקה. אני ראיתי את מאיה מייסדת ובונה את צלול ולקחת על עצמה, על עצמנו, על כתפינו, את הנושא החשוב הזה ואני ראיתי איך שבתחילת הדרך השפה שבה דיברו, שבה דיברו בתוך בניין העירייה ובכלל בממשלה והשפה שדיברו ברחוב, האקטיביסטים, השפה שדיברו בחברה האזרחית, היו שתי שפות שונות לגמרי ואני ראיתי איך שבתחילת הדרך סולמות הערכים היו שני סולמות ערכים שונים מאוד.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

סליחה, כל הדוברים בחוץ שם אז כל עניין הדוברות פתרנו ב-

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני שמח. אז ראיתי איך שסולמות הערכים היו שונים לגמרי ואני זכיתי לראות איך שהדברים האלה התקרבו אחד לשני עם הזמן. אני ראיתי איך שאף על פי שבארגונים הסביבתיים תמיד התלוננו בינינו לבין עצמנו שלא שמים לב מספיק, שאנחנו חייבים איכשהו ללמוד איך לתפוס את תשומת הלב של הגורמים בתוך העירייה, בתוך הכנסת ובמשרדים בירושלים, אבל עם הזמן האמת היא שהמסרים האלה, השפה הזאת, סולם הערכים הזה, הם כן נקלטו, ואיכשהו אני ראיתי איך שהאנשים מהארגונים מצאו דרכים לעבוד עם וגם לעבוד בתוך העירייה, ואיך שהעירייה מצאה דרכים לאמץ, לחבק, ללמוד יחד עם, ללמוד מי, גם להדריך אקטיביסטים מחוץ לעירייה. אז היום אנחנו נשמע מחלק מהארגונים הסביבתיים החשובים לנו, אחרי שלפני שבועיים אנחנו שמענו את המצגת המהלכת של איתן על החזון שלו ועל העשייה של הרשות לאיכות הסביבה בתוך העירייה היום. ואנחנו גם נשמע משתי נציגות הציבור שהוועדה הזו התברכה בהן על איך שהן רואות את המקום של ארגוני השכונות בתוך קביעת המדיניות הסביבתית של העיר ושל העירייה ואחרי הישיבה הזאת אנחנו נתחיל לבנות את האג'נדה לשנה הקרובה של הוועדה הזאת ואתם תקבלו טיוטה של חמשת או עשרת הפגישות הבאות שתוכלו להגיב אליה לפני שאנחנו קובעים אותה סופית אז זה מה שיש לי להגיד, אנחנו נשמע משישה דוברים ודוברות היום ואני מקווה שיהיה זמן בתום המצגות לדון, אם לא אנחנו נדאג שבישיבות הבאות יהיה זמן לדון בכל הדברים המאוד מאוד חשובים שהועלו ושיועלו היום, אז תודה רבה לכם. שוב, אני מתחיל עם הנציג שבמובן מסוים אני חושב שהעניין של קיימות ושל עתיד הוא הכי חשוב להם וזה מחאת הנוער למען האקלים, אז אייל, אני אשמח אם תציג.

עיר ללא הפסקה

אייל רשקובסקי, סניף ת"א "מחאת הנוער למען האקלים":

אז שלום, אני אייל רשקובסקי ממוקד תל אביב של "מחאת הנוער למען האקלים", ואני באתי לכאן כדי להציג את ההצעות המרכזיות שלנו לשינויים שאנחנו רוצים לנסות להוביל בקדנציה הקרובה בעניין הזה. אני רוצה להדגיש כבר מההתחלה שהשינויים האלה הם בבירור שינויים מאוד גדולים שזה עבודה של שנים עד שהם יתגשמו, זה דורש, זה ידרוש המון תכנון, פשרות, מאבק, התפשרות וחזון מאוד גדול, אבל בגלל שאנחנו הנוער אז זה התפקיד שלנו לחשוב לטווח הארוך. אז השינויים האלה אני רוצה שתסתכלו עליהם בתור קריאת כיוון, בתור המצפן שאליו אנחנו נשאף בהרבה פעולות קטנות. אז שני השינויים האלה, השינוי הראשון הוא הקמת תאגיד אנרגיה מתחדשת עירוני. בסוף 2023 משרדי האנרגיה והפנים פרסמו תקנה משותפת או החלטת משרד שמאפשרת לעיריות להקים תאגידי אנרגיה מקומיים שיספקו חשמל לתושבים. מה זה אומר, שכמו שיש לנו את חברת החשמל של ישראל עכשיו, יכולה לקום חברת החשמל של תל אביב שתוכל לרכוש חשמל מתושבים פרטיים ולכווץ אותם להקים מתקנים סולאריים מהגגות שלהם ולמכור את החשמל לתושבים בצורת אספקה, כמו שחברת החשמל עושה וכמו שעכשיו הרבה חברות פרטיות אחרות פועלות בשוק. היתרון של תאגיד אנרגיה עירוני הוא דבר ראשון, שיהיה ביכולתו לעשות עוד דברים. להקים תחנות טעינה עירוניות לרכבים חשמליים, שגם יספקו את התשתית הנדרשת לתחבורה החשמלית להתפתח בתל אביב, וגם יספקו עוד הכנסה לטיפול התאגיד ולעירייה, ולהתקשר עם ספקים חיצוניים להקמת מתקני אגירת אנרגיה, שבלעדיהם האנרגיה המתחדשת פשוט לא יכולה לצמוח בסקאלה גדולה, חייבים אגירת אנרגיה. התאגיד העירוני יוכל לעשות את זה. הסיבה האחרת שאנחנו רוצים לא לחכות לשוק הפרטי אלא להכיל כבר עכשיו פעולה ציבורית של תאגיד אנרגטי, היא דבר ראשון שאין זמן. משבר האקלים מתקרב שוב. אם קודם דיברו על הפחתת אחוזות בחצי עד 2030, ברור שביעד הזה אנחנו לא הולכים לעמוד ולכן אנחנו צריכים לעשות התערבות אקטיבית שתמרוץ את המעבר לאנרגיה המתחדשת, בין אם בעזרת אספקת מחירי חשמל זולים יותר לצרכנים ובין אם על ידי הקמה ציבורית של מתקני אנרגיה מתחדשת. לא רק על מתקני העירייה, אלא גם לנכסים פרטיים שיסכימו לכך. הסיבה השנייה זה שהתאגיד הזה ייתן תועלת כלכלית אדירה לעירייה ולכל מי שחי בעיר הזאת. הקמת התאגיד כמובן תעלה כסף, שלושה עד שבעה מיליון שקלים, בשלבי ההקמה הראשונים על פי ההערכות, אבל התאגיד יוכל לספק עשרות מיליונים בתועלת כלכלית, בין אם להכנסה לקופת העירייה ובין אם בהנחה של מחירי החשמל לתושבים, על ידי פרמיה אורבנית שהממשלה משלמת על מתקני ... על מתקני אגירת אנרגיה, איזו כמות מסוימת של אגורות לקוט"ש שיספקו הכנסה. גם כסף שהתקבל ממכירת החשמל לתושבים במחיר מוזל אבל עדיין אפשר מחיר שנותן רווח לעירייה ומטעינת רכבים חשמליים. עוד יתרון שיש לתאגיד ושנחנו רואים כמה הוא חשוב לצערנו בשנה הנוכחית, הוא העובדה שחשמל שמיוצר בתל אביב יהפוך את תל אביב להרבה יותר בטוחה אנרגטית במקרה של מלחמה חס ושלום, כמו שעלולה להתרגש אלינו בצפון. עד המלחמה התאגיד כנראה לא יהיה מוכן, אבל לקראת המלחמה הבאה, שוב סליחה שאני קודר, אז נצטרך ידיעה שהעיר לא תקרוס בכל בדיקה של פגיעה ברשת החשמל הארצית. לפי מודלים שנבדקו שעשו ערים אחרות כמו פתח תקווה ואשקלון, תאגיד אנרגיה יוכל לספק בין 80% ל-90% מהחשמל של תל אביב יפו, מה שאומר שזה יהפוך אותנו לכמעט עצמאיים אנרגטית. הצעד השני הוא בדיקה של האפשרות להסיט את השקעות העירייה מדלקים מזהמים. לעיריית תל אביב יפו כעירייה העשירה בארץ יש המון כסף, 7 מיליארד שקל בתקציב שנתי שמגיע מהארנונה שאנחנו משלמים ושכל שנה מחכה בקופת העירייה עד שמשקיעים אותו בפרויקטים. כשחיפשנו מידע על היכן הכסף של העירייה נח, מה קורה לו בזמן שהוא נמצא, לא מצאנו מידע כי זה תחת חיסיון וזה הגיוני, אבל כן צריך לחשוב על בדיקה עם הדרגים המקצועיים של העירייה על האפשרות לשים את הכנסות העירייה במסלול השקעות שלא משקיע בדבר ששורף את העתיד של כולנו וגם של העיר הזאת. כאן אתם יכולים לראות את ההשוואה

עיר ללא הפסקה

בין שני מדדי המניות. אחד זה מדד המניות של 125 החברות המצליחות בארץ, תל אביב 125, שזה מדד ההשקעות הסולידי של מדינת ישראל, ולצד השני מדד מניות חדש, תל אביב 125, לא כולל חברות הדלקים הפוסיליים. כמו שאתם יכולים לראות בטווח הארוך, העלייה של הכסף במדדים האלה היא זהה לחלוטין, כמעט זהה לחלוטין. זאת אומרת שזו לא הקרבה כלכלית כל כך גדולה לעבור למסלול השקעה סביבתי. ברור שה-7 מיליון בשנה של עירייה לא ישנו הרבה, אבל כעירייה החזקה בארץ, עיריית תל אביב יכולה להיות מודל לערים אחרות. ראינו את זה בתחבורה ציבורית בשבת, ראינו את זה בצעדים לקיום ליברליזם ודמוקרטיה ואנחנו יכולים לראות את זה גם כאן לדעת. אז אלה ההצעות שלנו, כמובן שיש עוד הרבה להרחיב עליהן ולדון והמצגת תהיה קצרה מכדי לדבר עליהן, אבל זה היעד.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

מעולה. תודה רבה, אייל. אז עכשיו "אדם טבע דיין" אני לא יודע מי נציג-

אורלי בביצקי, מנהלת חוסן אקלימי "אדם טבע דיין":

אני, היי. המצגת בסדר? יש אפשרות שלי להעביר או ש, היי, אני אורלי, נעים מאוד, אני הצטרפתי לא מזמן לאדם טבע ודין, אני מרכזת את התחום של חוסן אקלימי, את יכולה להעביר לשקף הבא, ונמצאת איתי יעל דורי שהיא מרכזת את תחום התכנון, ולא סתם אנחנו שתינו פה ובכלל, ובכלל כי באמת תחום החוסן האקלימי זה תחום שנוגע בכל המחלקות של אדם טבע ודין ומה שאנחנו מנסים לעשות זה להגביר את החוסן, בעצם לתמרץ את החוסן האקלימי בישראל, הן המקומי, הן הלאומי, בכלים ובאמצעים שעומדים ברשותנו, באמצעים רגולטוריים, באמצעים מדיניות, תוך כדי שימוש באמת במשפט, בכלכלה, במדע, במה שיש לנו. במצגת הזאת מה שאני רוצה זה בעצם, אני לא צריכה, זה לא אנשים שאת צריכה להרצות להם למה צריך, עזבתי את הלמה, ומה שאני רוצה להראות זה בעצם הכלים שנמצאים כיום, או שנמצאים בעבודה כיום בארגון, שאני חושבת שתל אביב יכולה או להשתמש בהם או לשתף איתם פעולה או בעצם זה עומד, זה איזשהו סל שעומד מולכם ואתם יכולים להחליט או לראות, אז זה לא כל העבודה שלנו, אבל זה חלק מהדברים שחשבנו נכון להביא לפגישה הזאת. נתחיל עם נושא ההצללה. אוקי, זה יצא קצת הפוך. אני לא צריכה להסביר לכם בטח למה אנחנו עובדים מאוד קשה על נושא ההצללה, כשהעיקרון שמנחה אותנו שההצללה זה לא נייס טוס הב וזה נחמד ונוח לי לשבת עכשיו מתחת לעץ, אלא בריאות וחיי אדם. היא ... של, כשהחוסן בחוץ עולה על חוסן הגוף, אנחנו כבר מתחילים לקבל פגיעות שהן פגיעות גופניות, פגיעות בריאותיות וזה יפגע בעיקר באוכלוסיות שהן יותר מוחלשות, אם זה קשישים, אם זה ילדים, אם זה אנשים שנוטלים תרופות שהן מייבשות מלכתחילה. ואם זה אנשים שהם לא יכולים אחר כך אחרי שהם בחוץ, הם לא יכולים להגיע הביתה ולהדליק את המזגן כי הם חושבים על חשבון החשמל שלהם, ולכן ההצללה היא לא נחמדה אלא היא חובה. ודווקא פה, התמונה שאתם רואים פה מרחוב קרליבך היא תמונה נהדרת כי היא תמונה שמאגדת, דבר ראשון התמונה נלקחה ביולי, באמצע היום וכן רואים פה גם אנשים שיושבים וגם איזה רוכבת אופניים, לא חשמלי, אופניים רגילים, הכל בסדר, שיושבים והם מסוגלים לשבת. יש פה תמהיל של הרבה מאוד הצללות וזה בעצם מה שאנחנו באים להגיד. העצים הם נהדרים והם נפלאים והם העדפה מספר אחת ואסור להוריד אותם ויש רק להגביר אותם אבל במיוחד בערים סואנות, ובערים מדבריות, זה לא קשור אליכם, ישנה בעיה לפעמים של נטיעה של עציץ אם זה תת הקרקע שלא מאפשרת את זה או אם זה, אלף ואחד נושאים אחרים. ולכן אנחנו חייבים לגשת לכל נושא ההצללה כתמהיל, כתמהיל שמדבר גם על אמצעים מלאכותיים, גם על אמצעים טבעיים וגם על אמצעים מניבים, זה לא גס להגיד אמצעים מניבים בתחום ההצללה, אם זה גורם לנו לתת עוד צל לאזור. אנחנו הכנו איזשהו מסמך שמאגד את כל האמצעים האלה ואגב גם כפתרון ביניים, הצללה יכולה, יש

עיר ללא הפסקה

מקומות שאנחנו חושבים שהשמש של החורף תהיה לנו נהדרת ואנחנו רוצים את זה רק לקיץ, גם זמניים זה אפשרי. אז אם אפשר להעביר שקף ולכן אנחנו הגשנו הצעת חוק בנושא ההצללה, היא כיום על השולחן הכנסת והיא תדון כשהכנסת תסיים את הפגרה אז אנחנו מחכים בשקט ובעצם יש שני אלמנטים לחוק הזה. אחד, הוא מדבר על בעצם אזורי פיתוח חדשים, כשאתה מגיע לפתח אזורים חדשים, דבר ראשון, לסקור את האזור, לראות מה כמות ההצללה ובסופו של דבר להגיע בתכנון עצמו ל-50% מהמרחב הציבורי מוצל. שוב פעם, עדיפות עצים אבל אפשרות לתמהיל. והדבר השני שמדבר זה על כבר מקומות קיימים וזה בחוק, בפקודת העיריית. שאומר שכל עירייה צריכה לסקור את האזור שלה, לראות את כמות ההצללה באזור שלה ולהבטיח שוב פעם 50% של הצללה באזורים עם דגש, לאזורים מקשרים לאזורים עם הלכתיות, המילה הזאת, אני לא יודעת אותה, הלכתיות. אתם רואים למה אני לא אוהבת את המילה הזאת? הליכתיות ובעצם להגיע לכך שהמרחב הציבורי יהיה מוצל. עכשיו, הדבר הזה הוא כמובן, בנושא ההצללה הוא גלגל שמזין את עצמו. הצללת את האזור, גרמת להיות לו יותר נעים, אנשים פחות ייקחו את הרכבים שלהם ויותר ילכו את ה-500, 600 מטר ברגל, הורדת מכוניות, גרמת למסחר לעלות, כלומר היתרונות פה הם מזינים את עצמם ואם אפשר לעבור עוד אז גם בגלל זה ניסינו גם לעשות, לבדוק את זה בארגון ממש ממש בכלים כמותיים, מוניטריים. ואמנם זה לא אתם, זה באר שבע וזה כרגע בעבודה, אגב בחרנו את באר שבע כיוון שהיא עיר מדברית וערים מדבריות מאוד מעניינים אותנו כרגע, אבל זה באמת לכל ערים וממש לקחנו איזשהו שטח שמי שמכיר את זה, זה בין התחנה המרכזית לעיר העתיקה שאנשים מגיעים ברכבת, באוטובוסים ופשוט צריכים לעבור מרחק מאוד קצר לאזור של העיר העתיקה שהוא אזור יותר מסחרי ויותר סואן, שמנו עצים ושמנו הצללות מלאכותיות וגם מעל חניונים של אוטובוסים וחניונים של רכבים פאנלים סולאריים, עשינו את כל התמהיל ואתם יכולים לראות שגם אפילו בלי הפאנלים הסולאריים, שזה כמובן עוד מניב, היחס תועלת עלות הוא מאוד מאוד גבוה. בכל הנושאים אם זה בבריאות, גם בהפחתה של סרטן, אבל גם בעלייה של ספורט ובכלל הפחתה של מזהמים, הדבר נמצא בעבודה ואנחנו מאוד נשמח להראות לכם שזה יהיה. אז זה בנושא ההצללה. דבר שני שאנחנו מתעסקים בו זה נושא המי נגר. אנחנו עובדים יחד עם רשות המים, אני יודעת שזה נשמע קצת מוזר אבל אתם יודעים, יחד עם רשות המים, אבל זה קורה. אנחנו עובדים יחד עם רשות המים כדי להבין כיצד ניתן להציל מים שכיום נראים כמטרד ומזרמים לים בכל אירועי גשם, להציל אותם על מנת לשקם את מי התהום שלנו, על מנת שיהיה מאגר מים ביטחוני לאירועים ביטחוניים לישראל. זה דבר שראינו אגב בזמן האחרון וברשות המים מאוד נפל האסימון הזה שהתפלה זה נחמד ונעים אבל זה עומד בהרבה מאוד סיכונים ביטחוניים ואנחנו והכנרת היא מאגר טוב אך לא מספק לכל המדינה ולכן חייבים עוד מאגרים ומצד השני יש לנו באמת אירועים אקלימיים, קשים עם הרבה מאוד מים, מאוד קיצוניים, כלומר מאוד קצרים ומצד שני מאוד עוצמתיים שמביאים נזק מאוד גדול לרשויות עצמן, בעיקר לרשויות חופיות שיושבות בעצם ומקבלות נגר גם מערים יותר מזרחיות. הכמות שכיום כמות הנגר שיש בתחום המערבי מעל אקוויפר החוף, כלומר הנגר שמגיע אל הים התיכון, שווה לשני מתקני התפלה בשנה. זו כמות אדירה שאם נתפוס אותה, אנחנו רק נרוויח ממנה. ולכן אנחנו התחלנו את העבודה הזאת עם רשות המים, אם אפשר להעביר שקף ולפני 10 ימים, 12 יום, אנחנו עשינו מפגש של רשות המים יחד עם רשויות מקומיות, בורכנו בעזרא נווה ואסף סלומון מיחידת התייעול שלכם, שבאמת תרמו למפגש ולשיח המון וממש ישבו רשויות מקומיות, תאגידי מים, רשויות ניקוז, כל מי שעניינו בדבר, יחד עם רשות המים כדי לפצח כיצד אנחנו יכולים לתפוס ולהחזיר את המים האלה. עכשיו העבודה היא ממש של תפיסה של נגר בגנות, תפיסה של נגר בגנות והחזרה במתקני החדרה קטנים לאורך אזורים אל אקוויפר החוף. ומה שאנחנו מנסים לעבוד עם רשות המים זה על המנגנון, על איך זה יצא, על איך הם משפים בסופו של דבר, את הרשויות על ההחזרה הזאת של מי המים, כמה למטר קוב. אני כן אגיד שכיום יש שיפוי, כלומר קיים חוק בנושא של שיפוי של מים, הם מקבלים עד שני שקל או נוסחה מסובכת אחרת, זה לא מספק, זה לא כלכלי ואפילו גם זה לא עושים,

עיר ללא הפסקה

כלומר העירייה היחידה שהצליחה בסוף לקבל איזושהו סכום וגם לא את כולו הייתה ראשון לציון אחרי שתבעו בבית משפט.

ד"ר בעז קידר, מנהל תכנון בר קיימא ואנרגיה:

גם כפר סבא, יש תקדים בכפר סבא.

אורלי בביצקי, מנהלת חוסן אקלימי "אדם טבע ודין":

אבל את הכסף הם קיבלו? אני מדברת על הכסף.

ד"ר בעז קידר, מנהל תכנון בר קיימא ואנרגיה:

אחרי שהם חתמו איתם על הסכם להחדרה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אנחנו צריכים להגביר את הקצב טיפה.

אורלי בביצקי, מנהלת חוסן אקלימי "אדם טבע ודין":

כן, הכסף במדרגות. אז את יודעת מה, בואי נעבור, אנחנו מתעסקים גם בים ובחופים. אני לא אדבר כרגע, אתה יכול לעבור, זה התובנות הראשיות, מי שמעניין אותו אחר כך שיפנה אליי. בואי, תעברי הלאה ליעל, אנחנו.

יעל דורי, ראש תחום תכנון "אדם טבע ודין":

אז כמו שאורלי אמרה, אנחנו פועלים בנושא של אקלים באופן ארצי בעיקר, וגם מול רשויות מקומיות. לאחרונה סיימנו עבודה, מסמך שסקר את כל המצב התכנוני שקיים בארץ בנוגע לתכנון, בואי נגיד, שאנחנו קוראים תכנון מוטה אקלים. מה נעשה, מה מחייב, מה רוצים לעשות, מסמכים מאוד יפים שהוציאו והם לא השפיעו עדיין על שום אלמנט מספיק בשוק הבנייה והפיתוח. אז אנחנו הוצאנו עבודה עם הרבה, עם כמה המלצות מאוד עיקריות, ובחרנו להביא לכם את ההמלצה שהיא באמת זו שלפי דעתנו יכולה להיות פורצת דרך. אני יודעת שהוועדה הזו היא ועדת איכות סביבה, היא לא ועדת תכנון, אבל גם מה שאמרת מקודם נח, לגבי שיתוף הפעולה שלכם עם כל מחלקות העירייה. אני חושבת שזה דברים שיכולים לבוא מכמה כיוונים והשינוי יכול להיות מאוד משמעותי. אז אחת ההמלצות במסמך הזה שאנחנו מציעים, זה בעצם לשנות את ההליך התכנוני ולהטמיע שם את הנושא של האקלים, באופן מאוד מחייב, קוהרנטי, מה שאנחנו קוראים נספח אקלים. כיום יש משהו שנקרא מיקרו אקלים, שבדקים שם הצללה ברוחות, וגם במעט מאוד תכניות. אבל אנחנו סבורים שכל עוד מנהל התכנון לא מרים את הכפפה, רשויות, ובעיקר רשויות כמו עיריית תל אביב והרצליה, הרשויות שאכפת להן ומובילות תכניות היערכות, יכולות לשלב לתוך ההליך התכנוני נספח שבו העירייה תכתיב את היעדים שהיא רוצה להגיע אליהם. נניח מבחינת כמות של אנרגיות מתחדשות שצריכה להיות, שלום, כן. נניח מבחינת כמות של אנרגיות מתחדשות שצריכה להיות בתכנית, לדוגמה, או כמות של הצללה, ובמסמך שאנחנו נותנים להעביר, יש שם פירוט של איך זה נעשה, איך כדאי להטמיע את זה וכולי. וזה יכול להיות משהו שמאגד בתוכו וגם מאוד נוח לשימוש והוא עושה את זה באופן אחיד, ולא איפה ואיפה בין תכנית כזאת לתכנית

עיר ללא הפסקה

אחרת, או עיר כזאת לעומת אחרת, משהו שהוא מאוד ישקט את המערכת ויאחד הרבה מאוד הנחיות, שהן חלקן לא מחייבות, חלקן חלקיות, יעשה את הדבר הזה באופן אחיד ונוח מאוד לשימוש. את יכולה להעביר? אני פשוט, תחום אחר שרצינו רק ל, מה ש, סליחה, מה שלא אמרתי עוד, שמה שאנחנו קוראים תכנון מוטה אקלים, זה לא רק אנרגיות מתחדשות והצללה, אלא איך באמת תכנון צריך להראות, אם הוא באמת חושב על אקלים כבר מראשית ההליך. זה אומר ההפניה של הרחובות, זה אומר הבניינים, זה אומר השימושים, זה אומר הכל. ולגבי היום, בחרנו להביא נושאים שהם פיור אקלים, וגם ככה אנחנו מתייחסים לתכנון משולב תחבורה מקיימת. תחבורה מקיימת, אופניים, הלכתיות ותחבורה ציבורית. אנחנו יודעים שנגיד הצללה ודברים כאלה קשורים לזה, אבל לעירייה יש כוחות גם לשלוט במערך של התחבורה הציבורית ובדרישות שיוצאות מכך או ממנהל הנדסה לגבי איך מתכננים. כלומר, השאיפה שלנו זה לשנות את ה, לשנות את האחוזה של המשתמשים בתחבורה ציבורית מול רכב פרטי, נכון שתל אביב מובילה, אבל לא מספיק. אתם יכולים הרבה יותר, יש לכם את התחבורה הציבורית הכי טובה בארץ, כמה שזה ישמע לחלקכם אולי לא נכון, אבל זה ככה. עם כל העבודות ועם הכל. לכן, אחד הדברים שחשבנו, שלצאת בגלוי, עם יעד של פיצול נסיעות, לעשות אותו שקוף לציבור, כמה רוצים שבכל מקום, בכל רובע שלכם, ילכו ברגל, ישתמשו באוטובוס, ירכבו על אופניים, וזו הדרישה שאתם צריכים להציב כשמתחילים לתכנן. כי זה אומר כמה רוחב של המדרכה יהיה, אם יש שם שביל אופניים, איזה שביל אופניים ברוחב שלו, הקישורים לתחנות של התחבורה הציבורית, כל הדברים האלה, הם צריכים להיות ברמה עירונית על ידי יעדים שאתם קובעים. אני רק אגיד שזה מצחיק ש, קוריוז, לפני שעתיים או אפילו פחות, משרד התחבורה עדכן את היעד של פיצול הנסיעות, שהוא קבע בשנת 2014, ואני לא חושבת שאתם שמעתם על זה, אנחנו בקושי שמענו על זה. ההנחיות שיש עכשיו מבחינה לאומית, הן מאוד מוסתרות, בוא נגיד ככה, ואתם רואים שם את תל אביב, שלכאורה זה יעדים נחמדים, אבל הם לא מחייבים. וזה אולי המקום שאתם יכולים להיכנס. אני אנסה להספיק עוד משהו. אני אוותר על זה, בסדר? שוב, אנרגיות מתחדשות, אנחנו הבאנו בעבודה שלנו, אנחנו מוציאים תיכף נגיד דוגמה בקנדה, יש יעדים, כל תכנית שחדשה צריכה לזכור כמה פליטות אנרגיה הם עומדים לעשות, ולהוציא תכנית להפחתה של הפליטות האלה. אם התוכנית הזו מתקיימת עד 2050, איפוס. זה דברים שלא קיימים בארץ, אבל זה משהו שאנחנו צריכים ללמוד מהם. את יכולה להעביר? ונגיד, אחד הדברים שאתם, אוקי, זה משהו שכבר נעשה דווקא בתל אביב, בתכנית של שדה דב. היה יעד של אנרגיות מתחדשות, היה נספח אנרגיה, הכל טוב ויפה, מיפוי והכל, אבל זה לא מחייב. זה לא משהו שהוא מספק מבחינת המימוש, ואנחנו רוצים להגיע לנקודה הזו של המימוש. חוץ מזה, אפשר לעשות, מה שהוועדה הזו כן יכולה לקדם אפילו בלי עזרה, זה באמת הנושא שאורלי דיברה עליו, של הפרויקטים של האנרגיה סולארית. של חובה מעל חניונים. היו אפילו רעיון בירושלים של בתי קברות שיקורו. או בעצם כל מרחב ציבורי שיש לעירייה שליטה עליו, אפשר באמת לעשות ממנו משהו שהוא גם עם תועלת כלכלית. את יכולה להעביר? אני אנצל את החצי דקה האחרונה שלי. לפני כמה שנים התחלנו לקדם נוהל באופן וולונטרי, מאחר ולא הלכנו עם פקיד היערות ממשרד החקלאות, שהעירייה תאמץ נוהל של שקיפות ומידע לציבור לגבי עצים שמיועדים לכריתה או להעתקה, ושיהיה שלטים מנוילנים על העצים האלה, עוד לפני הבקשה להיתר קליטה מפקיד היערות. כלומר, אתם תדעו מה הציבור חושב, שתוכלו לראות את ההתנגדות להעביר את זה לפקיד היערות או ב... או פקיד היערות הארצי. אז פנינו לדי הרבה רשויות, נהריה כבר אימצו את זה, הם עושים את זה מזמן, אתם יכולים לראות את התמונות, וגם כפר סבא אימצו את זה. יכול להיות שעוד ערים שאנחנו לא יודעים עליהם, אבל אנחנו בהחלט מצפים שעיריית תל אביב תשתמש באמצעי הפשוט הזה, בשביל להגיע לתושבים. זהו.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

מעולה. תודה רבה לך יעל ותודה אורלי. יש משהו, ותודה אייל גם. יש משהו מתסכל בזה, אתם מציגים, מציגים ואנחנו רושמים ורושמים את הכל ב, הכל, כל דבר שאתם אומרים פה היום יזכה לטיפול יותר מעמיק אני מודה לכם מאוד. אורלי, את הזכרת את מי הנגר, אני יודע שזה נושא שצולל צלל בתוכו ו, אז מור אני אשמח אם תציג.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

נתחיל?

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

15 דקות.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

אוקיי, אז שלום לכולם, טוב להיות פה. גם נדב דסברג, שהוא מנהל שיתופי פעולה אצלנו בקהילה, וגם אני נרצה קצת לספר. עכשיו, נגיד שהדברים שאנחנו נדבר עליהם, הם דברים שאנחנו מאוד היינו שמחים לראות את ועדת איכות הסביבה בעיר, במהלך הכהונה שלה, מאתגרת את העשייה בתל אביב. כי כמו שנאמר כאן, תל אביב מצטיינת בהרבה, למרות כל הביקורת בסדר, למרות הביקורת שיש לרבים מאיתנו, פעילים סביבתיים הרבה שנים בעיר, עדיין אם אנחנו משווים את הפעילות של תל אביב ביחס לערים אחרות בארץ בהרבה, בהרבה תחומים, אנחנו רואים שהעיר עושה יותר ממה שיש אפשרות במקומות אחרים לעשות. יחד עם זאת, אנחנו יודעים שלעיריית תל אביב יש יותר משאבים, יש אוכלוסייה שהנושא הזה מאוד חשוב לה, יש יותר יכולות, יש רשות לאיכות סביבה חזקה מאוד ומתפקדת שנבנתה לאורך שנים בצורה מעולה. כאילו, יש כאן הרבה מאוד משאבים וגם אנחנו מן הסתם המשאבים שעומדים לרשות העיר. וזה באמת אני יכול להגיד לכם מנקודת המבט שלי גם בצלול וגם במגמה הירוקה, זה משהו שחסר. זאת אומרת, ועדת איכות הסביבה היא לא מספיק מאתגרת את הפעילות הסביבתית בעיר מנקודת המבט שלי, היא יכולה לעשות את זה הרבה יותר. אז זה ככה אני אומר את זה בפתיח של הדברים וכל הדברים שנגיד אנחנו גם יודעים שיש דברים שנעשים בעבר, אבל מן הסתם אנחנו מדברים על הדלתא, על מה שעוד צריך לעשות ומה שצריך לשפר. אז הפרויקט הראשון שנדבר עליו זה פרויקט של שנקרא דוגמים צלול, נדב יגיד על זה כמה מילים, נגיד שבגדול הרעיון זה למנוע הזרמה של ביוב ביתי לים ולנחלים, תופעה שלצערנו קורית בכל ה, בכל המדינה, מכת מדינה, אפשר להגיד, וקורית גם בתל אביב. אז נדב, אולי תאמר על זה כמה מילים?

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

כן. אז בפרויקט הזה שנקרא דוגמים צלול, אנחנו בעצם דוגמים מוצאים של נקזים, גם לים וגם לנחלים. ואנחנו בעיקר עברנו מלדגום חיידיקים ללדגום תרופות, וככה אנחנו יכולים להגיד בוודאות שיש הימצאות של ביוב במי נגר שנשפכים. אנחנו גם השבוע, אנחנו בסוף השבוע שהיה לנו את הגשם הראשון, כולנו קיבלנו המון סרטים וכולנו ראינו מראות נוראיים, לא פחות, בחופים של תל אביב. כל פעם שהיה את הדברים האלה, וגם הפעם עיריית תל אביב אומרת שמדובר רק בנגר מזוהם מהכבישים, שגם על זה עוד שנייה נגיד כמה מילים, אבל אנחנו יודעים להגיד שב-90%

מהדגימות שלנו, אנחנו מצאנו, 89%, אנחנו מצאנו שכל הדגימות, ש-89% מהדגימות הם גם היו עם ביוב. וזה בגלל תופעה שנקראת חיבורים צולבים שגם הרבה מכירים, ואנחנו דיברנו על זה. בתל אביב יפו.

בר טל, פעיל קהילתי:

זה חיבורים פיראטיים או שזה?

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

יש חיבורים, חלק מהם פיראטיים, חלק מהם זה חיבורים עירוניים צולבים, חלק מהם זה פיראטיים פרטיים, חלק מהם זה עירוניים. אנחנו דיברנו על זה ארוכות, כבר היינו על זה גם בבית משפט ביחד עם אביבים, ואנחנו רואים הרבה התקדמות בהפרדה של החיבורים הפרטיים, של הציבורים וקצת התקדמות בפרטים. יש חריגה מהלוחות זמנים שהובטחו לנו בבית משפט. הבטיחו לנו שעד 25 יסיימו את הכל. זה לא נראה שזה עדיין מאוד קרוב לסיום. נחמד אם הוועדה יכולה לבקש איזשהו פיקוח על זה, להסתכל, לבקש לוחות זמנים שוב פעם. זה הדבר בנושא הזה של החיבורים הצולבים.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

אני אגיד עוד משהו על זה. אני אגיד, אני אגיד שבעולם יותר אידיאלי, המשרד להגנת הסביבה ורשות המים היו אמורות להיות, לייצר פיקוח ואכיפה הרבה יותר חזקים על הרשויות המקומיות וזה לא נעשה. עכשיו, אנחנו מקבלים תשובות שיש דחייה בלוחות הזמנים, אנחנו יודעים, ככה לפחות מי אביבים אומר לנו, שהם מצאו 500 כתובות ברחבי העיר, הם לא השלימו את המיפוי שלהם, של כל העיר, אבל הם מצאו, מה שהם עשו עד עכשיו זה את רוב המיפוי, הם מצאו 500 כתובות של מבנים פרטיים או ווילות לא משנה מה, זה גם יכול להיות בניינים שנמצאו בהם אותם חיבורים צולבים ויהיה טוב מאוד בשביל לראות מה תכנית העבודה, איך לאורך השנים הם מתכוונים לפתור את הנושא הזה ונגיד עוד משהו על החיבורים הצולבים ובכלל כל התופעה הזאת שבסופו של דבר באירועי גשם חזקים או בגשם ראשון חזק, אנחנו מוצאים זיהום בים, זה לא מגיע רק מתל אביב, זה מגיע גם מהערים של גוש דן המזרחיות ויש איזושהי פעולה חדשה שאיגודן עכשיו מנסה לעשות כדי לנטר, בדיוק להבין מאילו רשויות מקומיות מגיע הביוב הזה שבסופו של דבר מוצא את עצמו גם בהצפות הגדולות, מוצא את עצמו גם בנקזים, בנקזים שלנו. למי שלא יודע איך הדבר הזה עובד הנדסית, זה פשוט בשביל למנוע הצפות מקומיות אז מחברים בצורה לא חוקית את הניקוז של מי גשמים לביוב וכשיש הרבה מאוד מי גשמים אז קורים כמה דברים. אחד, מכסי ביוב קופצים ובעצם הנגר שמתנקז לים הוא נגר שמהול בביוב וגם המתקני טיפול בשפכים שאמורים לקבל רק ביוב, הם מקבלים ביוב עם הרבה נגר ואז הם לא יודעים להתמודד עם מיהול כזה ואז בעצם גם הם מגלישים את זה. בסדר, אז הבעיה מגיעה מהרבה מאוד מקומות, אבל לרשות כאן יש מה, לוועדה לאיכות הסביבה, יש מה לעשות גם בדבר הזה, כדי לראות איך עיריית תל אביב מפעילה יותר לחצים על הערים השכנות-

חן אריאלי, חברת ועדה:

מתבצעת אכיפה על הצולבות? כלומר, אפשר לאכוף את זה? אנחנו יכולים לאכוף את זה משפטית?

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

יכולים, ולא מתבצעת.

חן אריאלי, חברת ועדה:

יכולים, אבל לרשות יש סמכות לאכוף-

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

להבנתנו, כן.

עומרי יוסף, יועץ משפטי עירייה:

יש פה נציג של הפיקוח, אני הנציג של היועץ המשפטי, אני לא אכנס לפרטים, זה לא ... יש את עזרא נווה שיש-

חן אריאלי, חברת ועדה:

היה ואני יודעת שיש צולבים איפשהו, אני יכולה לאכוף את זה כרשות?

עומרי יוסף, יועץ משפטי עירייה:

זה תלוי פרטים, אבל בגדול עושים פרויקט מתמשך של הוצאת, של בדיקות עם עשן, מציאת החיבור הצולב, הוצאת התראות, הוצאת-

** מדברים ביחד. לא ברור.*

מור גלבווע, מנכ"ל "צלול":

לשאלה שלך, התאגיד עושה. התאגיד עם קשרי קהילה בעיר, עושים עבודה מול תושבים ומנסים לחייב תושבים לעשות את הניתוק של החיבורים הצולבים, רק שיש פה עבודה ארוכה וצריך לראות-

חן אריאלי, חברת ועדה:

לא, ברור, אבל השאלה אם יש לעירייה לשלוח פקח עירוני לדרוש לנתק את החיבור, אם זה בסמכותנו משפטית?

הדר שגיא:

רק כשאתם מתחילים את הברור הזה, תתחילו אותו ברחוב בר אילן, כל שנה בגשם-

חן אריאלי, חברת ועדה:

אני מקבלת מלא פניות ציבור על בר אילן, קוראים לזה הנהר של בר אילן, אני מכירה את ה-

עיר ללא הפסקה

הדר שגיא, פעלה קהילתית:

הדר שגיא, תושבת העיר.

חן אריאלי, חברת ועדה:

בר אילן על רוטשילד.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני מציע שתמשיכו-

חן אריאלי, חברת ועדה:

זה פינה ידועה מאוד, שווה לברר על זה.

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

אני רק אגיד עוד מילה וחצי בנושא הזה, זה לא בדיוק חיבור צולב, אבל בגשם הראשון ראינו ש, ראינו את התמונות, ואם היה אפשר לכנס איזה פורום, אולי בוועדה או משהו כזה, והמים יוצאים שחורים, לא מהסיבה של החיבורים הצולבים, אלא מהסיבה שבאמת הכבישים מאוד מלוכלכים מכל הקיץ, ויש עוד דברים לעשות עם זה, לא ניכנס עכשיו למה וזה, אבל בטוח שאפשר לעשות יותר ממה שעושים עכשיו, לכנס איזה משהו כולם זה, מדברים על זה, ומוצאים איך שנה הבאה. יהיה מים אפורים, לא שחורים.

מור גלבוץ, מנכ"ל "צלול":

וחשוב וחשוב לדעת גם, וחשוב לדעת גם לדוגמה, באותו יום של הזיהום בים, עלה פוסט מטעם עיריית תל אביב שכתב המון דברים לא מדויקים, כמו שאין חיבורים צולבים בתל אביב, שאף גורם מוסמך בעירייה לא היה חותם על דבר כזה. אז גם אם העירייה מוציאה איזושהי הודעה, אז להגיד דברים כאלה לא אחראי-

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

לא התעסקו בזה, אמרו מה שזורם זה רק נגר ולא ביוב.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא רק ביבי מוציא הודעות לא מדויקות.

מור גלבוץ, מנכ"ל "צלול":

אולי אנחנו נסיים כדי שנספיק לגעת בכל הנושאים, בסדר? לא נסיים אלא נתקדם כאילו.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

כן, כן זהו. 15 דקות רצות.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

נתקדם בשביל שנסיים. על כל מה שקשור לטיפול בפסולת, אני אתייחס רגע למי שגם הציג את הנושא בפגישה הקודמת שהיינו, זה גם נושא שלדעתי כדאי להביא לכאן את הגורמים, באגף שפע ומי שמתעסק בנושאים האלה, אני בטוח שכל מי שגר כאן בעיר, בטח אם זה בשכונות הדרומיות ואני שגר בצפון הישן, שזה בוא נגיד שיש הבדל בין השכונה שלנו לדרום העיר, נאמרו שם דברים בפגישה הקודמת שאין בעיה של הפרדה וכל בניין מגורים שרוצה בעיר יכול לשים פח כתום וכל מיני דברים כאלה שכולנו כאן יודעים שהם לא נכונים. כאילו אני יודע על אנשים שגרים בצפון הישן שמקבלים את התשובות שזה לא בקו איסוף של תמיר ואין-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אמרנו שלכל תושב ידע מה הוא עושה. זאת אומרת, זה יכול להיות אצלו בבית במיכל, זה יכול להיות שקית, זה יכול להיות במרכז מיחזור אזורי, יש כל מיני שיטות לעשות את זה.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

בסדר, אז מה שאנחנו אמורים בעצם בצלול וגם עושים סקרים כאלה מול, מול הציבור בשביל לשמוע מה עמדתו בעניין. כמעט 90% מהמסקרים, זה לא רק בתל אביב זה ארצי, מדווחים על זה שאין תשתיות לאיסוף הפרדת פסולת נאותות. ואם היה, ואם היו תשתיות של הפרדת פסולת נאותות אז הציבור גם היה מפריד הרבה יותר. עכשיו אנחנו יודעים שלמחזור ולהפריד זה לא הדבר המרכזי שצריך לעשות ולא העיקרי, אבל זה משהו סביבתי חשוב, תשתיות שהעירייה צריכה לספק, צריכה לתושבים, בין אם זה להפרדת פסולת לזרמים השונים, בין אם זה להתייעל בצורה הרבה יותר משמעותית בכל מה שקשור לפסולת אורגנית, 50% מהפסולת שלנו היא פסולת אורגנית וכשפסולת אורגנית פוגשת פסולת רגילה היא הורסת אותה ואז גם היכולת במתקני המיזון וההפרדה לטפל בה כמו שצריך פוחתת הרבה יותר, אז כמה שהעירייה תדע, כי לספק יותר קומפוסטרים או פתרונות לטיפול מקומי בפסולת אורגנית זה יהיה דבר אדיר, וכמובן גם-

אופיר כהן, פעיל סביבה:

אני יכול להעיר הערה? בכל יפו אין שילוט בערבית על כל הפחי מיחזור והפסולת הרגילה. פניתי לעידן והפנו אותי לדובר וזה, זה לא מטופל, כבר חצי שנה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אוקיי, זה רשום.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

בסדר.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני רק רוצה לתת לך, סיימתם?

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

כן, בואו נעבור לך, לא סיימנו את המצגת אבל אין לנו המון שקפים אז אנחנו נרוץ על הדברים. על הפלסטיק החד פעמי נגיד שעיריית תל אביב הייתה אחת מהערים, אחת מהערים החלוצות, שהעירייה הייתה אחת מהערים החלוצות בלקדם את החוק עזר עירוני שבעצם מדבר על זה שהציבור לא יגיע עם כלי פלסטיק חד פעמי לחופים המוכרזים והמסעדות על החוף לא ימכרו משקאות ומזון וכלי פלסטיק חד פעמי. הפלסטיק הוא אחד מאויבי הסביבה הגדולים ביותר. 90% מהפסולת בחופים היא פלסטיק חד פעמי, 60% מהפסולת שנמצאת בים מגיעה מהחופים. זאת אומרת, יש קשר מאוד גדול בין זיהום ים מפלסטיק, זיהום בעלי חיים וזיהום הבריאות שלנו מפלסטיק. הבעיה היא שכאילו יש חוק עזר עירוני, היו קמפיינים טובים להעלאת מודעות, אבל בסופו של דבר בחופים, אי לעיריית תל אביב אין את האכיפה, בואו נגיד גם לא באשמתה, כי היא מנסה, ממה שאנחנו יודעים, שיש חוק עזר עירוני גם צריך שתתלווה לו אכיפה, בדיוק כמו הסיפור של האופניים, נכון? אם רוצים שאופניים לא ירכבו על המדרכות אז ברגע שנתנו קנסות, זה חונק את הציבור ולימד, אז אותו דבר ביחס לדבר הזה, לעיר אין את ה, אין את היכולת היום לתת אכיפה ואנחנו אומרים גם אם אין את היכולת לתת אכיפה והיכולת הזאת היא לאו דווקא באשמת העיר, כי אנחנו כן יודעים שיש ניסיונות, יש בעיה במשרד המשפטים, יש בעיה עם משרד הפנים בעניין הזה, אבל העיר יכולה לעשות הרבה דברים כמו לתת אזהרות לציבור, כמו לאכוף מול מסעדות חוף, מסעדות חוף לגמרי יכולות, יש הרבה מאוד כלים, יש לנו גם כלי כלכלי שמדבר על זה ומראה למסעדות, שבטווח הארוך יותר כלכלי להם לקנות פעם אחת כלים רב פעמיים ולפתור את הסוגיה מאשר עכשיו להיות כל הזמן עם הכלים החד פעמיים שגם פוגעים בסביבה וגם בבריאות. אז זה לגמרי משהו שגם אפשר לדבר עליו כאן ולראות איך מקדמים ויש המון המון עבודה. אני אגיד רק ואני אמרתי לך את זה נוח בשיחה שעשינו, דרך רישוי עסקים אפשר לחייב מסעדות חוף, אפשר לחייב אפילו בתי קפה, פותחים היום בתי קפה עירוניים רק עם חד פעמי ודרך רישוי עסקים אפשר לחייב אותם להציב מטבח קטן, מדיח ולפתור את הבעיה הזאת ואפשר לעשות את זה, אז דרך המקום הזה אפשר לעזור ולאתגר את הסוגיה. נראה לי שהדבר האחרון אולי שאני אגע בו בגלל הזמנים יהיה הירקון, נדב אתה רוצה? אפשר להעביר? כן, בואו נעביר לירקון. בואו ניתן לירקון דקה וחצי. אוקיי. המובל, המובל, מובל לאיילון קורה והעירייה דוחפת את זה, אפשר לשלוח את המצגת הזו למי שרוצה להכיר. אבל זה באמת, הירקון זה גם קשור לחיבורים צולבים, זאת אומרת, כל הנקזים של ערי גוש דן המזרחיות הן מוזרמות לאיילון ולירקון, אז זה פוגש אותנו במקום הזה. יש את, בטח כולנו מכירים פה את הסיפור על גאולת הירקון וכל הדבר הזה, אז באמת הירקון היה פעם הרבה יותר מזוהם והיום בירקון מזרימים מי קולחין, שזה מים מטופלים אבל זה עדיין לא מים שמאפשרים לנו ליהנות או לשחות בירקון כמו שהיה אפשר נניח בשנות החמישים, אבל מדברים על זה שתוך עשור ישקמו את הירקון בעזרת מים שפירים, בעזרת מים מתוקים, אבל עדיין נכון להיום, הרבה מאוד מהשפכים מיהודה ושומרון, מוזרמים לירקון בגלל כל מיני תקלות, ערים כמו בני ברק ורמת גן שלא מטפלות מספיק טוב בשפכים שלהם, עדיין מזרימות ביוב לירקון ומהמקום הזה אני חושב בכלל עיריית תל אביב,

עיר ללא הפסקה

למרות שהירקון הוא לא רק של תל אביב, הירקון עובר דרך הרבה רשויות לאורך הדרך, הירקון הוא פנינת טבע אדירה של העיר הזאת, הוא יכול, הוא יכול, באמת לא צריך ללכת המון שנים, המון שנים קדימה בעתיד, הוא יכול להיות הרבה יותר נקי, בטח בחודשי הקיץ, בטח אם יזרימו בו רק מים שפירים ובטח אם יאכפו מול מי שכרגע מזהם. אז הדבר הזה חייב להיות בעיניי, הרבה יותר בסדרי העדיפויות של הרשות, של העירייה ואנחנו מהמקום הזה גם יכולים, יכולים לדאוג ולוודא שהדבר הזה קורה. הדבר האחרון, אם אפשר רק לעבור לשקף האחרון ועל זה רק נגיד שביום שישי, חמישי שישי הקרוב

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

עוד אחד. ועוד אחד.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

הנה בוא נדב.

נדב דסברג, מנהל קהילה "צלול":

יום שישי הזה אנחנו עושים את ניקיון החופים הגדול בשלושים מוקדים בארץ, יש שמונה מוקדים בתל אביב, הם יצטרפו עוד לאלה שאתם רואים כאן וכולכם מוזמנים.

מור גלבע, מנכ"ל "צלול":

וזה גם בשיתוף פעולה עם האיחוד האירופי ועם העירייה ובשפך הירקון, תודה רבה על העזרה של מיטל ונח, הצלחנו לעשות פעילות מאוד מאוד יפה עם האיחוד האירופי, עם שגרירי האיחוד יגיעו, תלמידי בתי הספר יגיעו. יש שם ניקיון של בשפך, כולם מוזמנים.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

תודה רבה מור ותודה רבה נדב, גם על העבודה השוטפת וגם על הביקורת הנוקבת, הכל נרשם, אנחנו נדון בהכל. עכשיו אנחנו נעבור לאלעד הוכמן ולמגמה ירוקה.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

אז קודם כל אני שמח להיות פה נח, תודה שהזמנת אותי ותודה ל, תודה לוועדה. לצערי לא יכולתי להיות שבוע שעבר, לפני שבועיים, בפגישה הראשונה כי הייתי עם הבן שלי שחלה, ראיתי את המצגת והתעדכנתי ואחד הדברים אולי המשמעותיים שצועקים מהמצגת, מנקודת המבט שלנו וזה מנקודת מבט שאנחנו בעצם נלחמים בה בכל החזיתות, גם ברמה הלאומית וגם מול עוד רשויות ברחבי הארץ זה סוגיה של יעדים ומדדים להצלחה, בנושאים השונים. כלומר, יש הרבה מאוד, יש הרבה מאוד עשייה, העשייה בהכרח הרבה פעמים היא טובה, היא חיובית, היא נכונה, כמו שנאמר פה, נבנה בתל אביב יפו לאורך השנים האחרונות, לאורך שני העשורים האחרונים, מנהל מאוד חזק ואגף מאוד חזק של הרשות, ויחד עם זאת, חסרים הרבה מאוד, הרבה מאוד יעדים כדי שהעירייה תוכל אחד, למדוד את עצמה האם היא מצליחה לעשות את מה שהיא מתכננת והדבר השני לראות שאנחנו בכיוון נכון מבחינת ההתמודדות עם סוגיות

עיר ללא הפסקה

הליבה של הסביבה. אני לא הולך להסביר הרבה מהדברים כי נראה לי שבאמת החדר הזה ברור לו, אבל כשאני הגעתי לאותה הרצאה כמו המקבילה, המקביל של, של איתן בסן פרנסיסקו למשל, אז הדבר הראשון לפנינו זה יעדי העירייה בתחום משבר האקלים, אפס. כלומר, אנחנו ניגע בדבר הזה, אבל עיר מאופסת פחמן עד 2050, עיר מאופסת פסולת עד 2050. כלומר, יעדים נורא ברורים שמהם נגזרות תוכניות עבודה ומתוכניות העבודה האלה הוועדה הזו יכולה לעקוב אחרי הביצוע. בעצם מה שקורה, קורה איזה שהוא משהו הפוך. הוועדה היא לא מחוללת פיקוח, אלא היא מחוללת איזושהי תצוגה של דברים שנעשו או עושים במהלך הדרך וחבל שכן. אני חושב שאחד הדברים המשמעותיים זה לקבוע, לחייב ולקבוע את היעדים האלה. אני אגע בשישה נושאים, אני אשתדל להיות מהיר, אני לא חושב ש, אני לא הולך להסביר יותר מדי על הנושאים האלה אלא אני רק אעבור עליהם. הדבר הראשון שאולי הכי חשוב מבחינתי זה סוגיות של צדק אקלימי וסביבתי. ב-2020 הוצגה עבודה של פערי טמפרטורות חריגים עד כדי מטורפים בשכונות הצפון ושכונות הדרום והמזרח של תל אביב ופערי הטמפרטורות האלה בעצם מהווים איזושהי שכבה נוספת מעניינת בתחום האקלים, שכאילו מתחום הדעת האקלימי הסביבתי, שמראים את הפערים הסוציאלקונומיים בעיר, או את הפערים בתשתיות בעיר, מה שהוצג שם זה פערים של עד 7 מעלות צלזיוס בשיאי חום בין שכונות הצפון לשכונות הדרום, דבר שהוא באמת, הוא באמת קשה לתפיסה ופה צריך בעצם לייצר, השוואת טמפרטורות, והשוואת הטמפרטורות האלה היא תרתי משמע. אחד, להשוות את הטמפרטורות, כלומר אנחנו צריכים להגיע למצב שיש בשכונות המזרח והדרום זכות לאותה רמה של, אותה רמה של הגנה נקרא לזה באספקט הזה, אם זה הצללה, אם זה השקעות באנרגיה וכדומה, גם במרחב הציבורי וגם בבינוי ובתכנון העירוני שם. כלה תשתיות המים והביוב והשירותים, אני אגע בזה, יש גם, גם בנושא הזה יש פערים מאוד מאוד גדולים. והדבר השני, השוואת הטמפרטורות ברמת ההשקעה הציבורית. אני אשאל את הוועדה, האם הוועדה יודעת כמה, כמה מושקע בכסף, הארד קאש, בשכונות או בפיתוח בצפון העיר לעומת דרום העיר, ואנחנו לא יודעים, יכול להיות שבדרום העיר יותר מושקע, אני לא יודע את זה, אבל העניין הוא שאנחנו לא יודעים את זה. אני חושב ששם אנחנו צריכים אחרי שני עשורים מאוד משמעותיים של פיתוח, אנחנו צריכים לראות איך אנחנו, איך גם הוועדה עושה את הפיקוח הזה, של פשוט לראות את הפער התקציבי, זה נורא נורא פשוט. הפחתת, יעדי הפחתת פליטות וזיהום אוויר עד שנת יעד ברורה, 2030, 2050, 2048, 2047, 2047.5, זה לא כל כך משנה, רק בוא נגדיר יעדים ובוא נראה איך אנחנו מתפקדים למולם. בעתירה שהגשנו לבג"ץ על ההתמודדות של המדינה בנושא הזה, גילינו בתשובת המדינה שקצב ההתקדמות שלה, של המדינה בהתמודדות עם משבר האקלים הוא 12%. לעומת יעד של 27% ב-2030 בהפחתת פליטות. זה לא פחות ממחפיר, אני חושב שגם פה העירייה כעירייה צריכה לקחת על עצמה יעדים ברורים בנושא הזה. שוב, אני אפילו לא מדבר על כמה כאילו-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רק כדי ש, פור דה רקורד, כי אתה מדבר, יש יעדים ברורים, נקודה.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

מה היעדים הברורים?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יש לי פה אחריות שעוקבת אחרי כל היחידות העירוניות, יש להם מטרות, יש להם יעדים ברורים, ראש העיר הכריז על זה בעצמו בוועידת האקלים של אנשי הסי פורטי C40 בקופנהגן, ואנחנו עובדים לפי התוכנית הזאת, עוקבים אחריה, יש מדדים לפי שנים, לפי התקדמות, לפי אחוזים.

* מדברים ביחד. לא ברור.

נשמע, נשמע משמח מ-2021. ב-2010 בתוכנית האסטרטגית של תל אביב יפו, כי חזרתי על התוכניות האסטרטגיות של תל אביב יפו, אז היה שם, אז היו שם יעדים, חלקם בוצעו חלקית, חלקם זה, אבל היו יעדים, היה אפשר לגזור תכנית עבודה, דבר נפלא, אנחנו לא מודעים לזה.

דובר:

נכון, אתם עוד לא מכירים ואני רק אגיד שיש גם עדכון של התוכנית שפורסמה ב-2020 להיערכות לשינוי-

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

שהיא גם חסרת יעדים.

דובר:

שהיום נמצאת בעדכון והיא כן תכלול יעדים, שזה לא פשוט לתת יעדים לסיפור של אדפטציה, ותוכנית ליטיגציה היא ממש רגע לפני פרסום, ויש בה יעדים.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

אז זה מהמם, אני חייב להגיד שזה רגעים מאוחרים בשיתוף הציבור בעניין הזה. זה כאילו זה נורא מאוחר, ושוב, זה חבל. ומבחינתנו, אנחנו חיים בעולם שאין בו יעדים כרגע. גם בתוכניות הקודמות שלכם דרך אגב.

* מדברים ביחד. לא ברור.

מורן סלקמון, ממ ממונה היערכות לשינויי אקלים ברשות לאיכה"ס:

היעדים הם יעדים שאפתניים, שעומדים בסטנדרטים של הסי פורטי, אני לא חושבת שתהיה פה איזושהי אי הסכמה על היעדים.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

זה לא עניין אם יש הסכמה או אין הסכמה. זה עניין של שקיפות ואולי כן יש הערות מהציבור.

מורן סלקמון, ממ ממונה היערכות לשינויי אקלים ברשות לאיכה"ס:

נכון ויש מקום גם לפתיחה של הערות וזה ממש יושב, כאילו, היה לנו עיכוב ארוך וזה יושב אצלנו ותהיה פתיחות ותהיה הצגה רשמית ויהיה את כל הדברים ויהיה גם זמן לעבודה המשותפת הזאת.

יערה פרץ, פעילה קהילתית:

זאת תהיה הצגה לכל הציבור או רק לוועדה? לכל התושבים?

מורן סלקמון, ממ ממונה היערכות לשינויי אקלים ברשות לאיכה"ס:

לכל הציבור.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

לכולם, אנחנו גאים בעבודה הזאת, היא תוצג לכל מי שצריך.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני חייב להגיד שהיה לי התענוג לשבת עם מורן השבוע ואני נחשפתי לדבר הזה כולל התוכניות להציג את הדברים האלה בפומבי וזה יבוא לוועדה ויבוא לעיר, כמו שאיתן אמר, בין היתר משום שיש מה להתגאות בעניין הזה, אבל, אבל זה נרשם, אם מה שאני אומר עכשיו לא קורה אתם תדעו ו, כן, כן אבל זה יקרה, זה יקרה בטווח של מספר חודשים, אני, כשאנחנו דיברנו על השאלה הזאת אני הבנתי שבסביבות, עד סביבות פברואר אנחנו, הכל יהיה נגיש בפתוח ותוכלו להגיב.

מיטל להבי, סגנית ראש העיר:

מורן, החבורה הזאת היא חבורה מופלאה, והזדמנות לעשות שיתוף ציבור בנושאי סביבה, אני לא צריכה להגיד על איתן שהוא חובב פתיחות לציבור, הרבה מאוד מהפרויקטים של הקיימות הם עם הציבור, ופה יש ציבור חושב. אז שווה ממש, לשבת עם נוח לקבוע מועד ולהעלות את זה כ-

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני פשוט צריך להגיד שאנחנו לא מחדשים למורן שום דבר, זה בדיוק מה שהיא אמרה לי שהיא הולכת לעשות.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

ונח כמחזיק התיק קיבל פריוויו לתוכנית שאף אחד אחר עוד לא ראה את כל מימדיה חוץ מהצוותים המקצועיים וזה הפריוויו הראשון שהוא קיבל.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

בכל מקרה, אלעד תמשיך.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

אני אגע בנקודה האחרונה, ניתוב וריפוי אוכלוסיות מוחלשות שזקוקות לסיוע ב, של נזקי משבר האקלים, יש פה סוגיה, יש פה סוגיה שהיא סוגיה של חיי אדם, שוב אנחנו רואים את הפערים בין דרום, יפו למזרח לצפון, מרכז וצפון וגם פה אנחנו צריכים, העירייה צריכה לתת מענה בסוגיות האלה אם זה מענה ב, כמרכזי חוסן אקלימי, מרכזי קירור, כל מיני סוגיות כאלה, ממש זיהוי של אנשים שהם בעלי מוביליות נמוכה, קשישים, ילדים, כלומר עולמות, העולמות רקע המאוד מאוד ספציפיים האלה כדי לתת מענה בסוגיות האלה, מענה של העירייה בסוגיות האלה, סוגיות מאוד חשובות וגם העלות שלהן יחסית, אני חושב, יחסית נמוכה ביחס להשקעה חשובה. אפשר לעבור? תחבורה מקיימת, אין ספק שהתחום זה דבר, הנושא הזה הוא דבר משמעותי וחשוב. אני אגיד שהנקודה הראשונה ובה אני אשקיע, זה פינני התחנה המרכזית המזהמת. ממש פינני, ממש פינני של התחנה המרכזית המזהמת. אז אפשר לפתוח את נושא הכחשת זיהום האוויר בעיריית תל אביב ביפו, אפשר לפתוח את זה פה בצורה פומבית, אפשר לא חייבים-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

לא, אבל נגיד שלא היה תחבורה ציבורית בתחנה מרכזית אז אפשר לא לפנות אותה? השאלה זה, שאתה מדבר על פינני התחנה המרכזית-

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

פינני התחברה הציבורית,

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אוקיי, תודה. תיקון טוב, תודה. זה התיקון שרציתי.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

זה מוקד לזיהום, מוקד לזיהום. לא, אין מה לעשות, את ... הלבן עם כמות המלט שנעשתה שם, כנראה מישהו יצטרך, אני לא יודע מי ואיך. נכון, זה משהו אחר ואני לא מדבר על הדבר הזה פה, אני מדבר על פינני התחבורה הציבורית, המזהמת, עצם זה שיש איזשהו סימן שאלה על האם האזור מוכה זיהום אוויר או לא מוכה זיהום אוויר, והלופ האין סופי שאנחנו נמצאים בו, ושיח זיהום האוויר בדרום תל אביב, הוא באמת מהבחינה הזאת הוא באמת הזוי, אני חושב שאפשר להפסיק אותו. אוקיי?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

וגם פשוט להסתכל על הגרפים שיוצאים מתחנות הניטור שם, שהן תחנות ניטור של המשרד להגנת הסביבה-

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

הבנתי.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

ולקרוא אותם. זה כל מה שצריך לעשות ואז זה נורא פשוט.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אין עצים בדרום תל אביב, בטח שיהיה זיהום אוויר.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

הבנתי, בסדר.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני פוחד, אני מאוד מאוד רוצה לשמוע את כל מה שיש לך אלעד להגיד, אני פוחד, אנחנו לא צריכים להגיב לכל דבר, אנחנו נדון לעומק בדברים בהמשך. זה מתבסס על אותן תחנות, זה מתבסס על אותן תחנות.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

זה מתבסס על אותן תחנות, זה מתבסס על אותן תחנות ניטור, שוב, אם האזור הוגדר כאזור, האזור הראשון בארץ, שהוגדר כאזור מוכה זיהום אוויר על ידי המשרד להגנת הסביבה שאתה פועל, שהוא לא מכיר בזיהום אוויר, נו, אני לא רוצה להתווכח, אני לא חושב שזה המקום להתווכח, אבל באמת כרגע חובה, יש חובה על עיריית תל אביב להציג את ה, לפעול בתחום הזה, מה שתוכנית הפעולה שגם הצגנו עליה ונתנו עליה הערות, יש בה תכנית פעולה מצד אחד נכונה וטובה, מצד שני היא מינימלית ויש לעבוד איתה גם בסוגיות של יעדים ארוכי טווח כמו חשמול כלל התחבורה הציבורית בעיריית תל אביב, כהתחלה חשמול של תחבורה, קווים שעוברים בשכונות, בשכונות וברחובות קטנים, והדבר השני קווים עירוניים, אחר כך אוטובוסים שיש להם טווח יותר רחב, כלומר זה לא דבר, זה לא אירוע פשוט, אבל זה אירוע שצריך לתכנן. כי גם את קווי ההטענה של אותם אוטובוסים, אוקיי? נקודות ההטענה של אותם אוטובוסים, צריך לתכנן בבחינת הצורך, הצורך והעומס על המערכת החשמלית העירונית וצריך פשוט לתכנן את הדבר הזה לאורך טווח. צריך לזה תכנית פעולה, אני חושב שאפשר להסכים על ה. על הסוגיה הזאת. תודה רבה. זה ב... רק רגע. הדבר הנוסף, אני חושב שגם פה צריך להיות הגדרת יעדים, יעל ואורלי נגעתן בזה, אני חושב שזו סוגיה סופר חשובה, הגדרת יעדים של העברת נסועה פרטית לנסועה בתחבורה ציבורית או באופניים, כולל תמרוץ עסקים בסוגיות האלה. שוב, יש עבודות בתכנון הזה, על הוועדה הזאת לאתגר את הדבר הזה בעיר. זה הדבר שממש תוקע אותנו, אבל הוא לא רק תוקע אותנו, איילון, לבדו, הורג, הורג מספר אנשים בשנה, בעיקר בשכונת מזרח העיר כתוצאה מזיהום האוויר העודף של המקום הזה ולזה צריך להתייחס. אפשר להעביר? אנרגיה? איך?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

איך איילון יודע באיזו שכונה הוא הורג את האנשים מזיהום האוויר?

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

עניין של רוח, עניין של רוח מערבית שמגיעה ממערב למזרח-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

זה רק אמירות פופוליסטיות. זה מצטער להגיד.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

זה נורא נורא פשוט.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

זה לא פשוט בכלל, אם אתה יודע להגיד את זה. זה פשוט-

מור גלבוץ, מנכ"ל "צלול":

למה אבל איתן, בביצרון, בביצרון בשכונות המזרחיות-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

די, באמת נו, יש גבול. להגיד שאיילון יודע איזו שכונה הוא זה, באמת.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

אני, רגע, רגע, אפשר את הפופוליזם, אפשר את הפופוליזם לשים בצד? אני אמרתי שאיילון יודע איזה, הוא מטרנט שכונה?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

כן, אמרת את זה עכשיו.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

אה, כן? הבנתי, בסדר. אז אני מתעלם מזה לחלוטין,

איתן בן עמי, חבר ועדה: בסדר.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

תודה.

*** מדברים ביחד. לא ברור.**

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני, אני, אני רוצה לתת לך להמשיך אלעד, אבל כל פעם אני-

*** מדברים ביחד. לא ברור.**

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

יש נתיבי רוחות במדינת ישראל, אנחנו יודעים מה הם, זה זורם למזרח העיר, לא בכדי זה שם, אנחנו צריכים להכיר בנתון הזה, ומתוך ההיכרות של הנתון הזה-

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אלעד-

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

להשקיע את המשאבים המתאימים כדי לעשות את הדברים האלה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אלעד רגע, אני ממש מעריך את זה שאנחנו משאירים את הפופוליזם בצד ואמרת לפני רגע שזה לא המקום להתווכח וזה לא בדיוק נכון, זה ממש המקום להתווכח, זה פשוט אין זמן כרגע וכל דבר נרשם. יהיה פרוטוקול, אנחנו נעבור על הכל ונדון לעומק בכל דבר ולכן אני רוצה לתת לאלעד להציג-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אפשר לצרף את הגרפים של התחנות ניטור מהמשרד להגנת הסביבה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

כרגע אני רוצה לשמוע את האמת ש, כרגע אני רוצה לשמוע את האמת שאלעד מציג, נוכל לדון בהמשך.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

אני לא מציג אמת אחת או אמת אחרת, אני כאילו רגע מציג, נתוני הרוחות הם נתונים קיימים, אני לא יכול לשנות-

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר: מצוין, אוקיי.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

ובעניין הזה אני מבקש גם לבדוק את הפרוטוקולים אחר כך ונראה שלא, איילון לא מטרגט אף אחד. לא אנרגיה, יעד, עוד פעם, הסוגיה היא פה יעדים, העירייה צריכה להגדיר יעדים, העירייה יודעת לבצע. עיריית תל אביב, אין לה אח ורע בביצוע, באמת, אני אומר את זה בגאווה כתושב עיריית תל אביב יפו, יש פה יכולת ביצוע מאוד מאוד גבוהה. אבל, כאשר נציב יעדים, אנחנו גם נראה למול היעדים האלה, האם אנחנו משיגים את אותם יעדים ומביאים את התועלות האלה בצורה ברורה. דיבר פה אייל, על פתרון, על פתרון מסוים בקידום אנרגיה מתחדשת, אני חושב שצריך לשקול את הנושאים האלה ברצינות רבה כדי להביא חדשנות בעולם שבו השלטון המרכזי הוא שלטון עוין, אוקיי? וכשלטון מרכזי עוין, הרשות המוניציפלית צריכה לבוא ולתת פתרונות שהם פתרונות מעניינים והם חדשניים במסגרת החוק ואייל הציג פה משהו שהוא מעניין, הוא צריך, הוא דורש חשיבה ואני חושב ששווה לייצר את החשיבה הזאת. אני לא אגע בזה, אני רוצה כן, כן לגעת ואולי להתמקד בנושא של התייעלות אנרגטית בשדה העירוני. גם פה צריך להציב, זה נושא מאוד מאוד רחב, הוא מאוד מאוד מורכב ברמה המקצועית, הוא מאוד לא פשוט ויחד עם זאת, הוא נושא שיש בו פוטנציאל משמעותי להורדת, אחד, חשבון החשמל של העירייה ושלנו כתושבים ובצד השני גם ברמת הפחתת הפליטות, הפחתת הפליטות של העיר. פה אני רוצה רגע לגעת בנושאים של סוגיות של זיהום אור וכל זה, הגיע לד, מוריד לנו הרבה חשמל, יחד עם זאת הוא עושה זיהום אור אדיר, הלומנס הוא אדיר, יש פה בעיה מאוד מאוד קשה של זיהום אור ברחובות, דרך אגב זה, זה פוגע ממש בשינה של תושבים. גם פה אפשר לבחון וצריך לבחון תקנות חדשות שהן אולי יהיו ספציפיות והן יותר ברורות כדי לקדם את הדבר הזה. אני אגיד יותר מזה, יש איזושהי תפיסה שאור חזק מייצר ביטחון יותר, ביטחון יותר גדול בסביבה העירונית, במרחב הציבורי, גם על זה יש בדיוק, יש כוכבית, יש רמות אור חזק מדי מייצר נקודות מאוד שחורות שבהן הולך הרגל או מי שמשתמש הדרך לא רואה את הסכנות שצפויות לו, אם זה סכנות לנשים במרחב הציבורי ולנשים, או סוגיות מגדריות במרחב הציבורי, סוגיות של קורקינטים וכדומה, אז גם פה צריך להתאים ולעשות את ההתאמות, סך הכל הדברים האלה הם אפשריים. והדבר האחרון, אני חושב שיש פה איזושהי סכנה שאנחנו מזהים, וזה הניסיון של משרד האנרגיה או העלאת מחדש של משרד האנרגיה, להסב את רידינג לתחנה פיקרית, תחנה מזהמת, הדבר הזה רץ, הוא ירוץ, הוא ימשיך לרוץ ואני אומר לכם, רידינג תהיה תחנה פיקרית וזה יהיה, זה פשוט-

דובר:

מה זה פיקרית סליחה?

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

זה תחנה שברגע שיש איזושהו סיב-

דובר:

שיש פיק?

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

בדיוק, שיש שיאים של זה, היא יודעת לעבוד מאוד מאוד מהר והעבודה הזאת בעצם, זה כמו מנוע שפותחים אותו, ברגע שפותחים אותו, יש לו את אחוזי הזיהום הגבוהים ביותר, אז גם הפיקריות האלה עלולות לזהם דווקא את תושבי הצפון ושם הם מטורגטות לצפון, כי רידינג פשוט היא בצפון אז אנחנו רוצים להגן עליהם-

* מדברים ביחד, לא ברור

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

כן, נכון. אז אפשר גם שם זה לכיוון מזרח. בסדר? אפשר להעביר.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

זה כמה שנים מגיע לירושלים.

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

סוגיות אפס פסולת, גם פה, אני חושב שמור נגע בסוגיות האלה, סוגיות אפס פסולת, גם הגדרת אפס פסולת, זו ההגדרה שצריך לעשות. אני אגיד עוד פעם, אני אומר ביחסי שלטון מרכזי, רשות מקומית, גם פה אנחנו נמצאים במערך של כישלון לאומי בטיפול במשבר הפסולת. משבר הפסולת הולך לדפוק לעיריית תל אביב, אם לא כבר דופק לעיריית תל אביב בדלת. אנחנו נחיה פה בהררים של פסולת ובעצם, העירייה, הרשות המוניציפלית צריכה למצוא את הפתרונות והם פתרונות שעוברים דרך התושבים, יש היי קומפליינס לטובי עיריית תל אביב, אפשר לעבוד איתם, אפשר לעשות איתם הרבה מאוד דברים ואפשר וכדאי, אנחנו רואים את הדוגמאות הנפלאות שהובילו הרשות לאיכות הסביבה, למשל בשפירא עם רשת הקומפוסטרים שם והתמרוץ של ... שפירא ואפשר לייצר את המקומות האלה גם ברמה, גם ברמה החינוכית. וצריך לייצר גם באמת תרחישי ההתמודדות עם המשבר הזה שהולך ובא, שלא לדבר, איך? משבר, נכון, המשבר לגמרי קיים. אני אגיד, אני אגיד בסוגיה הזו שיש פה שני דברים שאולי לא שמעתי או לא נגענו בהם, זה סוגיות של ייצור וצריכה, קונסמפצן אנד פרודקשן, גם פה הפחתה של אריזות, הפחתה במקור של הרבה מאוד מהעסקים שמביאים פסולת מאוד מאוד בעייתית לטיפול בעיר, ומנגד הפחתת צריכה וקידום הפחתת צריכה לא רק באמצעים, לא רק באמצעים שקורים היום וקורים היום אמצעים נפלאים, דרך הקורסים במערך הקיימות של העיר. דבר אחרון-

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אלעד, הזמן תם אז-

אלעד הוכמן, "מגמה ירוקה":

אז אני אקח, יש לי עוד סלייד אחד, אה זה כולל הפרעות, הבנתי. אז אני רוצה לעבור לעוד שקף, לשקף האחרון זה, ופה אני אגיד את הסוגיה של באמת פה יש פעילות מאוד מאוד ענפה ומאוד חשובה של הרשות לקיימות, ואני חושב שזה מקור גאוה שאפשר להתגאות בו. יחד עם זאת, כן יש צורך גובר וביקוש גובר בסוגיה של חינוך סביבתי וחינוך יער ופה צריך, צריך גם פתרונות, גם צריך פה את הסיוע ופתרונות, בין אם זה סיוע לגנים פרטיים ובין אם זה סיוע ברמה העירונית, לבוא ולייצר שם תוכניות עבודה קצת יותר ברורות לאיזה אופק יש לסוג החינוך הזה בעיר. אני חושב שיש פה גם הרבה תושבים שרוצים וצריכים.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

מצוין, תודה רבה גם על העשייה וגם על הביקורת ואנחנו נדון בנושאים האלה וגם אנחנו נביא את הנתונים כך שנוכל ביחד לדבר ועל סמך נתונים מוסכמים על כולנו, אני מקווה.

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

נח, אפשר להקריא משהו קטן?

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אם זה משהו-

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

פיצי פיצי. אני גרה ברובע 4 ואני פה בכובע של ועדת בטיחות של מתחם יהודה המכבי. לקחתי על עצמי את התפקיד הזה. אני רק רוצה להתייחס למה שאלעד אמר על ... של זיהום האוויר, עכשיו כל גדרות אתרי הבנייה התקשטו בפלורסנטים של ניאון של הכשרת היישוב. כלומר, לא מספיק הזיהום שקורה בבוקר, עכשיו זה גם קורה בלילה. וזו נקודה שהיא ממש ממש מהותית ואני לא יודעת איך מאשרים את זה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אוקיי.

חן אריאלי, חברת ועדה:

איפה פלורסנטים? על הקונסטרוקטנס כאילו?

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

עכשיו הפרסומת של אתרי הבנייה עכשיו הם ניאון.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

תעבירי לי פרטים אחרי זה.

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

אוקיי

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

כן. עכשיו אני אמרתי ואני אגיד שוב שאנחנו התברכנו בוועדה הזאת בשתי נציגות ציבור שהן נציגות שכונות. שהומלצו על ידי חיים וסביבה והגיעו אלינו, ואני מאוד מאוד מאושר שהם פה, אז ביקשנו מהם להציג ביחד, בעצם כל אחת לחוד, אז נתחיל איתך, ברנדט באור, ככה מבטאים את שם המשפחה?

ברנדט באור, חברת ועדה:

בדיוק. בגלל שיש לך מבטא אז זה, טוב, אני, יש לי פה הרבה מאוד קולגות והרבה מאוד חברים. אני אשת איכות סביבה במקצוע שלי ואני דווקא שמחה שאני פה בכובע אחר. יש לנו הרבה גלגולים פה. אז אני פה בכובע קצת חברי ופחות, הרבה מהחברים פה הציגו הרבה מאוד מהדברים שאני מקדמת בשנים האחרונות, אז אני ברשותכם אעבור לכובע אחר, עוד לפני. טוב אני תושבת מעוז אביב, זאת שכונה שמאוד מאוד מיוחדת, אני לא יודעת אם מישוהו מכיר את השכונה הזאת או לא, אבל זאת שכונה שהיא קצת חייזר בנוף הזה, אפשר לקרוא לה קיבוץ, הרבה מאוד קוראים לה קיבוץ. היא בעצם מנוהלת על ידי אגודה שיתופית ולכן גם הרבה מאוד מההחלטות שמתקבלות שם הן החלטות לא עירוניות, הן החלטות יוצאות מתחום השיפוט של העירייה. ועם זאת אני רוצה לומר שב-7 שנים שאני גרה שם, אחרי חיפוש מאוד ארוך בחיים האישיים שלי אחר קהילה ואיכות סביבה, ומשהו שלא ידעתי שקיים, בעצם מצאתי מקום שהוא יכול להוות השראה עירונית, לדעתי, להרבה מאוד שכונות וגם ערים. והייתי רוצה לקחת בתור אשת סביבה במקצוע, ובתור אשת קהילה, הייתי רוצה לקחת את כל הדברים המאוד מאוד נכונים וחשובים שכולכם אמרתם פה, ולחבר את זה למקום שזה באמת קיים בו. אם זה נקודות שקשורות לקומפוסטציה, אם זה קשור להצללה משמעותית, לניהול של נגר תחת המרחבים הירוקים הגדולים, ולחבר את כל הנקודות האלה, שבעצם נובעות מתכנון עירוני ואדריכלי נכון בבסיסו, לאיך הדבר הזה, הקונטקסט הזה, שבעצם התשתית העירונית הזאת, איך היא מייצרת גם חוסן קהילתי מאוד מאוד משמעותי, גם במצבי שגרה וגם במצבי חירום. ... שזה לא בדיוק המילה, אבל היו לנו הרבה מצבי חירום בשנים האחרונות שבהם באמת יכולנו לראות איך תשתית עירונית נכונה, מייצרת לנו איכות חיים יותר טובה, בסופו של דבר. לא, אני לא מדברת איתכם על שכונת וילות, כמה קומות, שכל אחד יש בריכה, וממש לא, אנחנו מדברים פה על בנייני רכבות עד 3 קומות, דירות של בין 80 ל-120 מטר מרובע, סטנדרטי.

דוברת:

אבל עם שטח ירוק?

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

זו עמותת תושבים שמנהלת את זה, לדעתי.

ברנדט באור, חברת ועדה:

עמותת תושבים, זה מה שאמרתי בהתחלה. אני מדברת על החייזר שנמצא 10 דקות מפה. אני ממש אשמח לעשות סיור לוועדה באם תרצו. אני חושבת שיש לנו הרבה מאוד אלמנטים שאנחנו יכולים ללמוד בכל האגפים. אז בואו נסתכל שנייה על התמונות האלה, תמונות שאני צילמתי, הראשון מימין זה מחלון ביתי, ונכון זו תמונה יפה והכל, אבל בעצם היא מדברת על הצללה, מרחב אדיר של הצללה, ומתחת לעצים היפים האלה יש דשא. זה אומר שאם יש לנו בדרך כלל בניינים שהם שורות של בניינים של רכבות וביניהם יש שני נתיבים ושתי חניות ואז נכנסים לבית שלך ואתה בזון שלך, בשכונה הזאת, לצערי אין את התמונה הזאת, אבל תזרמו איתי. הוצאנו, אני בעצמי, הוצאנו את כל הכבישים החוצה, בחלק העגול של השכונה, ובתוך השכונה, שהיא בסך הכל שכונה מאוד טיפוסית, אתם תראו את זה בהרבה מאוד מקומות, בנייני רכבות אחד אחרי השני, יש פשוט מדשאות ועצים בין לבין, במקום הכבישים וזה הכל. ומה זה מייצר? חוץ מהצללה-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

... מגדלים, כמו בהדר יוסף? כמו ביד אליהו?

ברנדט באור, חברת ועדה:

שניה, אני אגיד. זה מייצר בעצם מרחבים אדירים בטוחים לילדים. אין לנו כבישים, הילדים שלנו הולכים מבית לבית, הם הולכים לבית ספר לבד. בין הבית שלי לבית ספר, אין כביש. הילדה שלי יכולה בכיתה ב' ללכת לבד לבית ספר. היא יכולה ללכת לחברים. זה מרחבים בטוחים, ירוקים, משמעותיים, שהבסיס שלהם זה שאין כביש שיכול לדרוס את הילדים שלי בדרך, הם הרבה יותר בטוחים. מצד שמאל, תסתכלו, זו תמונה מאוד יפה, כי זה שלכת וזה, אבל אם אנחנו מסתכלים על השכונה הזאת, מודל הגינון שלה הוא גינון בר קיימא. זה מודל גינון שאדם טבע ודין מנסים לקדם כבר שנים. יש להם פיילוט גם בתל אביב, בשלושה פיילוטים שונים. אחת התלונות הכי גדולות של אגף שפ"ע שאני הייתי כבר בקשר ברמה האישית זה שהתושבים מתלוננים על לכלוך. וכשאגף שפ"ע מגיע לנקות את הלכלוך הנורא, הוא מוצא עלים, עלים יפים שבאירופה היינו מצלמים אותם ושולחים למשפחה, תראו איזה יופי בשאנו אליזה, ופה אנחנו מתקשרים למוקד העירוני ומתלוננים על לכלוך. אז זאת המדיניות במעוז אביב, אין למי להתקשר, זאת המדיניות והחינוך העירוני, האזרחי שלנו הוא שזה יפה, זאת המציאות היפה שלנו, אנחנו לא מתלוננים על זה. זה לא ש-, אין פה-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

כל התושבים בעיר ניסו לשמר, אני לא הבנתי את ה-, איך פסחה עליכם הבנייה?

ברנדט באור, חברת ועדה:

אז אני אומרת, זה לא פסח עלינו. שוב, שנייה, אני רק רוצה להגיד, זה מנגנון עירוני שפועל הרבה מאוד שנים ואנשים עברו למקום הזה כשהוא בא כבר קיים ככה, או שהם התחנכו על העניין הזה. בואי נגיד ששנינו של פרדיגמה מחשבתית היא אפשרית, אוקיי? עובדים על זה בהרבה מאוד עם פלסטיק, ועובדים על זה עם גינון בר קיימא ועובדים ועובדים, זה אפשרי. חשוב מאוד מאוד לציין פה, בבסיס של הדברים, שאני לא גרה בשכונת יוקרה, אין פה אנשים טובים יותר, עשירים יותר, נכונים יותר, מוצלחים. ממש, ממש לא. מדגם מאוד מייצג של אוכלוסייה, קשישים, צעירים, משפחות, הכל. אולי רווקים הם לא מצאו כי אין לנו פאבים. אבל בגדול זה ממש לא, זו שכונה מאוד מאוד סטנדרטית מבחינת ייצוג אוכלוסייה. אני חושבת שפשוט ... שנטמעה בתוך האוכלוסייה וככה אנחנו מכבדים אותם. אז עוד אחד, זה עוד קצת תמונות, אני בכוונה שמתי תמונות כדי שתסתכלו איך מרחב עירוני שמתוכנן בצורה שהיא מסתכלת על התושב, שיש לו הרבה יותר מרחבים ליצור מפגשים קהילתיים מה זה מייצר, בצד ימין זה כל אירועי הקורונה, זה יצר מפגשים למטה, בדשא באוויר הפתוח, מה שלא היה בהרבה מאוד שכונות אחרות בתוך העיר. כאן שמאל תראו מגרש משחקים בחורשה, זה הכל בתל אביב, על חול. החול, הדבר הזה שכולנו מפחדים ממנו, כי חתולים יעשו בו קקי וזה, אז בואו נרצף את הכל בפלסטיק המקורצף הזה, או דשא סינטטי, שזו המחלה הלאומית החדשה, במקום להגיד, שנייה, בואו נמצא פתרונות לדבר הזה עם החתולים, נעשה ממטרות רגישות לתנועה. לא יודעת, יש הרבה מאוד פתרונות במקום בערים אחרות, בתור מי שעובדת עם רשויות אחרות על מפגעים סביבתיים, הדשא הסינטטי הוא מחלה, הוא מחלה, והם עושים את זה רק בגלל שהם פוחדים שהילדים שלהם יהיו בחול. אז שנייה-

דובר:

... הוא קולט חום ...

אסנת בנימין, אילנולוגית:

הוא גם הורג את העצים.

ברנדט באור, חברת ועדה:

הוא יש לו בעיות, אפשר לדבר על הבעיות שלו מפה, באמת, בעיות אקוטיות, וזו מחלה מטורפת.

פלג בר-און, אגרונום בכיר עיריית ת"א יפו:

יש התייחסות של משרד הבריאות לדשא הסינטטי? אני אשלח לך את זה.

ברנדט באור, חברת ועדה:

יש, מכון תקנים מחייב, לא משנה, אנחנו נדבר על זה אחר כך. אבל בגדול, אני חושבת שהעבודה שלנו עם הציבור על איך איכות החיים שלנו יכולה להשתמר בזכות הדברים של פעם. היא כל כך חשובה במקום לפחד לכבות שריפות של המוקד העירוני, תלונות כאילו של המוקד העירוני שנייה, בואו נגבש מדיניות עירונית על גינון בר קיימא, על כל ההתעסקות עם דשא סינטטי ונוכל לצאת עם זה כמו שזה בצורה גאה. זאת איכות החיים שאנחנו רוצים לתושבים

עיר ללא הפסקה

שלנו, שאין בה קליטות של דשא סינטטי ואין בה ואין בה. זאת האלטרנטיבה, בואו לסיור. ושוב, הכל מתחיל מגינן עירוני. השכונה הזאת זכתה בפרס ב-1956, פרס של תכנון אדריכלי נכון, ואני חושבת שכשעיריית תל אביב מייצרת התחדשות עירונית או בונה מרחבים חדשים, היא יכולה לקחת השראה ממקומות בתוכה שכבר זכו בפרסים, שכבר הצליחו והיכולת האדריכלית לייצר תכנון עירוני, באמת, בדרך התקשרתי ליו"ר האגודה ואמרתי לה, מה הדבר הזה? אנחנו לא יותר מיוחדים. כאילו, תראי בשפירא, מה פה קורה פה? אז באמת, כאילו, המרחב התכנוני הוא כל כך נכון, אני חושבת שאם היה אפשר לשכפל אותו באיזושהי קונסטלציה, אפילו אלמנטים מתוכה, זה היה יכול להיות מאוד מאוד משמעותי.

** מדברים ביחד*

ברנדט באור, חברת ועדה:

זה יוזמות קהילתיות. אז כמו שאמרתי, המרחבים האלה מייצרים יוזמות קהילתיות, ואנשים מעורבים יותר ככה, נפגשים יותר, אנחנו מדברים יותר. וכשאתה נפגש עם אנשים אתה מייצר ביחד אינטראקציות ויוזמות. ויש לנו ספרייה קהילתית וחנות אוצרות של קח ותן ובטיק בזאר שנפתח על, איפה שהספריות הקטנות של פעם, אז בעצם מחליפים שם בגדים, והדק הקהילתי. וגם בזמן מלחמה, אולי זה אחד הדברים המשמעותיים, שהחוסן הקהילתי השגרתי של סירי לידה וגיונות קהילתיות וכן הלאה, הוא מייצר תשתית קהילתית שגם פעילה בזמן של חירום. אז אנחנו פתחנו חמ"ל, יש לנו, עשרות מפונים נכנסו אלינו לתוך השכונה בזמן המלחמה, הם קיבלו אוכל ובגדים וציוד. ריהטנו דירות שלמות שהיו ריקות מכל חפץ, ריהטנו תוך שלוש שעות ואנשים חיו אצלנו חודש, חודשיים, שלושה וכאלה שגם נטמעו אצלנו בקהילה. אז החוסן הקהילתי הוא ongoing. ועכשיו אני אעשה את התמונות היפות. אז זה בעצם מיזם קהילתי שאנחנו הקמנו בעזרת קול קורא של המשרד להגנת הסביבה של יוזמות קהילתיות. אז הזרמנו דק מעץ מתחת לעץ פיקוס ענק שמייצר חיים, כי הייתה קורונה, אי אפשר היה להיפגש במקומות סגורים. הקמנו מקום קהילתי מהמם רק בידיים שלנו, אחר כך קיבלנו גם עזרה של העירייה, והמשכנו עם עוד ועוד פעילויות, אז גם יש שם מלא חוגים. וגם יש שם מצד ימין, יש שם הצגות לילדים בבוקר, ובערב גלעד היה, נכון? הזמנתי אותו. גלעד היה, יש לנו בר קהילתי, הוא היה בטוח שהוא יפגוש שם גילאי 60 ומעלה, והוא הופתע לגלות שיש גם צעירים. אז זה פשוט בחורשה מתחת לבית. אנשים יורדים עם כפכפים ופוגשים את השכנים שלהם, וביחד מייצרים בועות של שפיות ונשימה בתוך העולם הטרללה שמסביבנו. גראגי סייל שהיה אתמול בשבת, אנשים הסתובבו מבית לבית, ובתוך הבתים פתחו פשוט יד שניה, ואנשים קנו, במקום ללכת לקניון, קנו בגדים וצעצועים וחוברות למידה ומשחקים, וזה היה בכל השכונה באותו זמן. אז מה שזה יצר, זה גם יצר תנועה שכונתית ביום שבת. כל השכונה הייתה ברחוב, כולם הסתובבו, כמו יום כיפור. זה דברים שזכינו בהם בזכות תכנון עירוני נכון. שוב, זה לא שיש פה איזה אנשים ספרוומנים, זה באמת זה פשוט תכנון נכון. הרבה סרטים לילדים בחוץ. זה החמ"ל, חמ"ל אהוב, הרבה מאוד אנשים התנדבו באותה תקופה מטורללת והשכונה שלנו קיבלה אליה אנשים מכל המגוון. אם היה צריך להכשיר בתים זה מה שקרה, זה היה מאוד מאוד מיוחד. השקופית האחרונה היא באמת השקופית שהיא שאלה יותר לוועדה שאחראית גם על תכנון והצללה וגיוון בר קיימא ופסולת, כל הדברים האלה שמתקיימים אצלנו במידה כזו או אחרת ואנחנו גאים בה בצורה יוצאת דופן, איך אפשר לייצר את המנגנונים האלה במקומות אחרים, כאלה שהם כבר בנויים, כאלה שהם עוברים התחדשות וכאלה שהם ייבנו בעתיד? זאת שאלה שכדי לראות את ההשראה לא צריך לנסוע לפרז, בואו כאילו עשר דקות מפה, ואפשר לנסות ללמוד ביחד, לעשות סיעור מוחות, מה זה הדבר הזה, מה הם האלמנטים שמייצרים חוסן קהילתי.

עיר ללא הפסקה

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

מצוין. תודה רבה. אני רוצה להגיד תודה רבה. אחרונה, חביבה. אנחנו נמשיך הלאה לדוברת האחרונה שלנו, שהיא מוכרת לרובנו, אם לא כולנו, סטלה אבידן, אחרי עשורים של עבודה מאוד מאוד מאומצת בכל מיני תחומים שקשורים לסביבה.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

ראשית כל אני, חלק מהדברים נאמרו על ידי עמותות, אבל אני אתן להם את הזווית אולי של התושב, של מי שצריך לחיות עם זה יום יום, ואת המס ערך מוסף שלילי או חיובי של הנושא, מהזווית שלנו. דבר שני, המצגת הזאת נעשתה בשיתוף עם אסנת, עצים עם תושבים, וזו הייתה חשיבה אסטרטגית, עם התנועה הישראלית, עם גלעד, שמלוויים היום את רוב שכונות דרום מזרח העיר בנושא קהילתי, ועדים וכולי, התארגנויות, נותנים לנו הרבה ייעוץ, הן מקצועי והן בכלים אחרים. אז זה קודם כל, זו לא הייתה חשיבה בודדת, זה מה שחשוב. לגבי, קודם כל העמותה שלנו, יד אליהו הירוקה, קמה כתוצאה ב-2016-2016, מהאינטנסיביות שעיריית תל אביב מעמיסה על דרום תל אביב כאוצר נדל"ניסט, תוך מחיקת כל הנרטיב ומחיקת כל היתרונות של האזור. מי שירצה, אתם מוזמנים, אתה יכול לארגן אדוני היו"ר, סיורים ללא תשלום העמותה עושה, כדי להראות ששכונת יד אליהו תוכננה על ידי בן סירה בזמנו, אדריכל העיר, בצורה, מה שהיום אומרים, מקיימת ביותר, עם שבילי הליכה, שבילים ירוקים וכולי, עם אדריכלות שעד היום באים סטודנטים לקבל מאיתנו את הסיור. אז אתם מוזמנים לראות ולא נרחיב. ומשם אנחנו עוברים לבטון במקום ירוק, שזה האסון הכי גדול שיש לנו. בגלל זה הקמנו את העמותה. והדבר הכי קשה לנו זה כל הנושא של אי חום בבית או אי חום עירוני. אנחנו, אין צורך פה להסביר איך זה נוצר, רק אתם רואים את המפה שבתל אביב יש בין שלוש לארבע, אפילו ארבע מעלות, זה אזורים מאוד מאוד חמים והטמפרטורה רק תעלה, קצב ההתקררות של הקרקע לא הוחל עם הבנייה המאסיבית הקיימת לחזור לטיבה וזה אומר לא רק פגיעה באקלים, אלא חוסר קיום, מזגנים 24/7, גם מבחינה כלכלית, גם מבחינה חברתית, גם מבחינה סביבתית. זאת אומרת, זה הכל לגלגל סגור שהולך ויחמיר במצב הקיים. והכל זה תוצאה של מדיניות שאני צילמתי לעצמי את התמונות האלה לפני יומיים, וזה רק חלק מהתמונות, ככה אנחנו נראים מאילון, מיגאל אלון, סליחה. פשוט מיגאל אלון התמונות האלו, אוקיי? וכשאנחנו מגיעים לקרוא את הוראות התכנית ואת התכניות, אנחנו רואים ככה. קודם כל, נהוג לעשות תכנית מעל הקרקע, 80 אחוז, 60 אחוז, אבל מתחת לקרקע זה 100 אחוז בטון. זה אפילו מעבר לקו הקרקע, הכחול. למה? כי זה נכנס מתחת לכביש או משהו כזה. זאת אומרת, אין חלחול בכלל, אוקיי? והדבר הזה פוגע, לא רק שאומרים לי: "אה, כן, אבל יש מנגנונים להחדרה". לא צריך להיות מנגנון החדרה, צריך להיות 15 אחוז מתחת לקרקע, חופשי מבטון. אנחנו לאחרונה ניצחנו בתוכנית די גדול, של לה גורדיה 35/45. אחד: נתנו להם הוראה לעשות תכנית מתחת לקרקע של 85 אחוז, הסכימו איתנו. הצלחנו להציל 14 עצים שהבריטים שמו, זה אזור שהיה בשרון, הבריטים, יש לנו עצים בעלי ערך מאוד גבוהים, והצלחנו להציל אותם, בעזרה גם של אסנת שמדריכה אותנו גם בפרויקטים אחרים, עשינו את זה. וברגע שזה תכנית, מאה אחוז מתחת לקרקע, זה גורם שכל עץ הוא דקורטיבי על מטר וחצי מצב. זאת אומרת, לא תהיה הצללה, לא יהיה עץ עם עלים גדולים שיכולים לבצע, לקלוט את ה-CO2 ולבצע, ואנחנו צריכים להגיע לערר כדי טיפה להציל את המצב. בוועדת בניינים לא מקשיבים, וזה לא משנה מה התיאוריות ומה התוכניות המדהימות שהיית מציג, זה לא משנה כי בפועל זה לא קורה. צפיפות: כולנו סביבתיים, כולנו יודעים שאנחנו רוצים צפיפות כדי לא לפגוע באזורים פתוחים. יחד עם זה, זה לא מה כן, אלא איך אפשר לעשות צפיפות בחשיבה. לא במצב כזה, שיש מלא דירות קבועות בבנייה החדשה ויש מרחק של פחות מ-9 מטרים בין קיר בניין לקיר בניין, אז החלון צריך להיות סגור. זאת אומרת שאנשים

עיר ללא הפסקה

בזמן הקרוב, בפרויקטים החדשים של יד אליהו, יהיו עם מזגן 24/7. הם לא יכולים לפתוח חלון. בנייה לגובה ו ... זכויות ובטון כמו שראינו, אנחנו יודעים כולנו מה ההשפעה. וגם העירייה, בכל מקרה אנחנו אומרים: "אוקיי, תשימו מנגנונים של שמש, תשימו שהחלונות יקלטו את החום של השמש ויהיו סולאריים, לא, כלום". לא מקשיבים ... לא מקשיבים-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

מסדרונות רוח-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

יש הרבה דברים שאפשר לעשות, ואפשר, שלא יגידו: "זה תכניות ישנות". כי חלק מהדברים שהבאתי, עדיין ... שמה. במסגרת הסדרי הבנייה, שזו התכנית האדריכלית, ניתן להכניס את הדברים האלה. כבר בדקנו, שהם רוצים קליטה. הדבר האחרון בנושא הזה, זה תחת, אין מה לעשות, למשל בלה גוורדיה אין אפשרות לעשות מסלולים, חד משמעיים, ... של תחבורה ציבורית, בלעדיים. בינתיים אותו דבר קורה ביגאל אלון בסינרמה, בינתיים בונים, מאכלסים תוך 15 שנים ומחכים לרכבת עוד 30 שנים, שהדיסוננס בין הזה לבין התחבורה הציבורית שאין לה מקום, היא תקועה יחד איתי, עשר דקות, רבע שעה, עשרים דקות, לפי השעה ואם יש אירוע ואין אירוע, הדיסוננס הוא עצום. העיקר לנצל נדל"ן. תביאי לי לראות. כשאנחנו מדברים על העצים, אני נתתי כמה דוגמאות, זה הבניין של ים תל אביב שעשו יחד עם המעון סטודנטים, זה הבניין הקדמי, לא למעון סטודנטים. הוציאו חורשה כמו שאתם רואים למעלה, של עצים שיש להם 30 סנטימטר קוטר, ושמו עצי נוי על הבטון כמו בעציצים-

דוברת:

זה לא מכליל בכל העיר.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

כן, בכל העיר, אבל אני נתתי דוגמה ספציפית. הדבר השני זה מסמך שהוצאנו מפארק דרום, שהעירייה נתנה אישור לקלוט בפארק דרום, עשרות, אפילו מעל 100 עצים, כדי לעשות איזושהי החלפה של מקום הבריכה. אם בעל הבית עושה את זה, מה אני יכולה לצפות מתכנית של קבלן ופינוי-בינוי או בתמ"א 38. בלה גוורדיה 30 ו-, כשאמרתי שהצלתי 14 עצים ב 35/45, ועכשיו אנחנו הולכים להציג בערר, במשה דיין פינת יגאל אלון, זה בגלל שאנחנו מוצאים פער, וזה בא איתן, לאיש שלך, בנושא תכנון עצים. מוצאים פער, שבתכנית הגדולה הגישו נניח מלא עצים אדומים בתשריט, פתאום בתכנית המצומצמת כל האדומים נעלמו. ואז אנחנו עושים השוואה, על הקטע היחסי, סופרים, אומרים: "לא, חסרים לנו 20 עצים אדומים, 30", ככה אנחנו עובדים וככה אנחנו מנסים להציל. זה לא תפקיד הציבור? סליחה, אנחנו קצת מתעייפים באיזושהו שלב, אבל ככה אנחנו עובדים. האסון הכי גדול שהולך להיות במדינה, בתל אביב, ולא בגלל שאני נגד תחבורה הציבורית או נגד המטרו. אני הקמתי את הפורום הירוק, פה יש מלא אנשים שמכירים אותי ואני הוצאתי ממנה המון את, את נטע לפני עשרים ומשהו שנה. בפעילות שעשינו יחד עם מיטל באותה תקופה וכו' וכו'. אבל, מתברר שזאת מדינה בתוך מדינה, לפני חודש עבר חוק מטרו שהוא פטור מכל חוק עזר עירוני למעט היטל פיתוח, אוקיי? הוא מבוסס על אישור בדרך השחיקה. מה שניסו להעביר לחוק ההסדרים

עיר ללא הפסקה

הקודם. זאת אומרת, מתוך 20 יום, הקבלן אומר, אם הגיש מסמכים ולא קיבל תשובה, הוא נכנס, חופר, הורג, פוצע ומעביר את התשתית לחברת החשמל או וואטאבר, בלי כתב שיפוי, אוקיי? ואזור השיפוצים הוא רדיוס של 7 קילומטרים מהקו. עכשיו, 7 קילומטר זה כל תל אביב ומערב תל אביב.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

כל תל אביב, כל גוש דן.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

כל תל אביב, זה כפוף לקבלנים ולשיגעונות שלהם וללא חוק עזר-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

ומוסיף אחוזי בנייה לצורך מימון המטרו.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

זה אותו משפט של אסנת, 110 מיליון כל שנה-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

נכון, בדיוק. ואז, לא רק זה, הם פיקסו, הם ממקסמים עוד ועוד, הם ממקסמים את הבנייה, כי, והם יכולים להחליט את זה ולהתוות את העיר. רציתם לעשות פה 30 קומות, עכשיו תעשו פה 100 קומות, כי הם רוצים כסף למטרו וזה מה שהם רוצים.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

זה הפוך על הפוך.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

זה הפוך-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אמרה, אסנת, אני משתמשת במשפט שאסנת אמרה בוועדה הראשונה. היא אמרה, זה המקום הראשון בעולם, שכדי לפתור בעיית גודש דרך מטרו, יוצרים גודש נוסף דרך תמ"א 70. עכשיו, אין כתבי שיפוט, אין שום דבר והכי חמור, באזור, כל הקו הולך בפשט הצפה של איילון. זאת אומרת, זאת אדמה חולית שהיא רק מי תהום מטורפת, שהיא מי תהום, ואין, לא עשו בדיקות קרקע, לא יודעים מה הסכנות, לא יודעים כלום, ואין מנגנון פיצוי. וביד אליהו, תשימו לב, הם ... למלא בתים משנות ה-40 וה-50 המוקדמים, שאנחנו לא יודעים אם הם ייפלו או לא ייפלו. ואם יהיה בולענים שם או 2 קילומטר אחורה כתוצאה מזרימת המים, לפי מה שדיברנו עם מומחים, ושוב אנחנו חסרי אוניס.

עיר ללא הפסקה

התנועה הישראלית עזרה לנו להתארגן בפלאיר שראיתם, אבל מאוד קשה, האזור הזה זה אזור של קשישים ומאוד מאוד קשה לארגן אותם. ואנחנו באמת מרגישים חסרי אונים וציפינו-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

הבעיה שלנו שעיריית תל אביב הובילה את זה, וזה היא משפיעה כל הזמן.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אוקיי, אני, יש לי-

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

מה היא הובילה?

אסנת בנימין, אילנולוגית:

את המטרו.

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

אה, חשבתי ש-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא, לא, היא לא, היא לא הוציאה, לא, העירייה הייתה צריכה לבוא ולשתף אותנו בבעיות. ברור לי שדווקא לא ישתף אותנו. אבל לפחות, אנחנו קיבלנו יום אחד מוגמר, אפילו שהגשתי הערות, לא היו אפילו דו"חות בתקופת הקורונה-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אני השתתפתי בשיתוף ציבור, שאמרו שזה לא, אני השתתפתי בשיתוף ציבור, שאמרו שזה לא ייפגע בעיר. שמי שרוצה לשמור עליה כמו שהיא, צריך לרצות את המטרו, ובוועדה הוכיחו לנו שזה הפוך, שהם הולכים להרוס את הערים, את כל מרכזי הערים.

*** מדברים יחד**

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

בגלל זה אמרתי, אין לי בעיה להיות אחרונה. זיהום אוויר תחנה מרכזית, שאני לא ארחיב, איתן, אבל אני קראתי כמה חומרים ודיברתי עם התושבים. היו בהתחלה, בהצהרה הראשונה שלכם, היו ערכי יעד של ארגון הבריאות העולמית וכו' וכו'. בסוף מתברר שכל התוכניות שנגזרות, הן בפועל, הן יעדים סביבתיים, לא יעדי יעד. הרבה יותר נמוכים, הרבה יותר גמישים לצרכים של המשתמשים למיניהם.

עיר ללא הפסקה

איתן בן-עמי, חבר ועדה:

מי שקובע אבל זה המשרד, אנחנו-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא, מה זה משנה? אנחנו ירדנו, אנחנו ירדנו ואני לא יודעת מה, הגמישות הזאת איפה זה מוביל. ואתה אמרת שאתם הולכים לשים מכשירים כדי למדוד, כלי רכב מזהמים ולתת להם קנסות. חברים, הקנס הכי גדול, קובי מימון, תכניסו לו קודם את הקנסות שמה, ואחר כך תבואו לקרוע מאיתנו קנסות.

איתן בן-עמי, חבר ועדה:

גם מיטל היא נגד קובי מימון.

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

אני חשבתי שאני שמה קנסות למכוניות, לא לקובי מימון.

איתן בן-עמי, חבר ועדה:

נכון, אנחנו, הרכבים-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא משנה-

איתן בן-עמי, חבר ועדה:

הקנסות הן-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא משנה, תחנה מרכזית, יש לו בעל הבית, יש חברות אוטובוסים. לפני שאתם שמים מכשירים ורכבים, אז המסכנים שלא יכולים לקנות משהו חדש, כי בדרך כלל הם המזהמים, אז קודם כל תבדקו את הגדולים שהם המזהמים הגדולים. ובנוסף לזה, נשאר לי דקה אחת או שתיים. אבל לא משנה, אבל העירייה צריכה לקחת ולעשות הפגנות.

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

... לענות האחריות היא שלי. כל מה שקשור לתושבים היא שלנו, האחריות היא שלנו לייצג אותם בפה, כל מי שזה-

איתן בן-עמי, חבר ועדה:

נכון, עושים את זה.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

והדבר אחרון, ריח שווה חירייה. ואני שמת, שמת את ההודעה האחרונה ששמו בקבוצה, שאומרים: "אי אפשר לעדכן אתכם כי אנחנו בגישור". אוקיי? אבל הריח קיים, הדיווחי ריח קיימים בצורה ברוטלית ואנחנו מבינים שגם ה-RDF הקודם וגם החדש שרוצים לעשות, או שהתחילו לעשות, הוא ממומן על ידי העירייה ולא ייתכן שסובלים מריח בשכונת פלורנטין ורוטשילד וכו' וכו'. אני חושבת שה... בין התוכניות והתיאוריות וזה עם כל זה שאני מקבלת, נוח, מה שאמרת, שזה חשוב שנכנס ללקסיקון של כולנו את הנושאים הסביבתיים מבחינת מילון, עדיין הפער בסיעה לעיר שמובילה הוא עצום. ולכן בשקופית האחרונה, לנו קשה לקבל ויעני שיתוף ציבור, שהיה ב-5,500, זה שקופית הזאת, כמענה ל... היא פשוט מנותקת מאוד מכל הבעיות האמיתיות שקיימות. ולקחתי את זה לאותו אירוע, שאמרתי לך, שעדיין אני מחכה למסמכים, שאני אראה טעות של הדבר. וזהו, אני באמת, יש לנו דברים מאוד קשים להתמודד מבחינה קהילתית, אנחנו עשר בדרום תל אביב, חמ"לים והתנועה הישראלית עוזרת לנו ומה שאתם לא תרצו. נרטיב וקהילה, אנחנו חיים בכפפים ברחוב. אבל-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אבל מי שמחליט זה העירייה-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

תכלס, אנחנו מנסים ועל זה אני אגיד לכם תודה. אני מקווה שעמדתי בלוח הזמנים.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אני יכולה 30 שניות אחרי שתסיימי?

* מדברים יחד

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אפשר 30 שניות? אנחנו בעשור הקרוב, תזכרו מה אני אומרת לכם, שכל היעדים שלכם, תמחקו אותם עכשיו ולכו לים. בעשור הקרוב אנחנו הולכים לאבד יותר מ-80 אחוז מהעצים של גוש דן, לדעתי של תל אביב פי שניים, אוקיי? וזה הולך להיעשות דרך התחדשות עירונית ודרך מקסום מטרו ודרך זה שהשלטון המרכזי ביטל את הגנת העצים. מה שהצעות חוק שעצרנו, ובעצם זה משהו, תבשיל של אורי אריאל מ-2018, שעכשיו הפקידים עושים אותו פר אקסלנס ולא יעזור ששימו שלטים כי הרישיונות קליטה הם הרבה לפני שבכלל דנה בזה הועדה. זה מה שהם עושים עכשיו. היום הייתי בכנס, אוקיי? כרגיל, הם מנסים לזרוק אותי משם, אבל זה מה שהם עושים. אני הצלחתי לעצור את המניפולציה של 2018, הצלחתי לעצור את הצעות החוק שניסו להכשיר את המניפולציה שמבטלת את החוק ועכשיו מסתבר שדרך הטכנולוגיה הם עשו את זה. זה מה שהם עושים עכשיו. אוקיי? עיריית תל אביב חייבת לבדוד את עצמה. עיר גנים צריכה להגיד: "סטופ, רגע". אפשר, תקשיבו טוב, הכבישים נשארים פחות או יותר באותו מקום, המבנים נשארים פחות או יותר באותו מקום, אפשר לעשות את הכול עם שבירת הציר. אפשר לעשות את זה. צריך לעשות כמה דברים פשוטים, אני מבקשת מכם לעשות את השינוי עכשיו, אנחנו יכולים לדבר על זה עוד חצי שנה. אף

עיר ללא הפסקה

אחד, כולנו מדברים על קירור, על אקלים, אף אחד לא אומר עצים. אני מבינה שזה אסור, אני מבינה שאתם חושבים שזה נגד בנייה, הפוך, אוקיי? אני מנהלת תכנון ובנייה, זה מה שאני עושה 30 שנה. אוקיי? אפשר לעשות את זה ביחד וצריך לעשות את זה ביחד וזה גם אגף כלכלי מדהים שהעירייה יכולה להרוויח ממנו כסף. בשום אופן שאף אחד לא יגנוב לנו את העץ. החלטנו לכרות, יש לנו הרבה כסף מהסחורה, אני מוכנה ללמד אתכם את זה, בסדר? אבל אתם חייבים היום, היום, עכשיו. כל יום שעובר, מאשרים עוד תוכניות. העצים, היער העירוני שיש לנו, כשאנחנו נגמור לעבד את היער העירוני ביד אליהו, ההשפעה האקלימית, השפעת זיהום האוויר על אזורים אדירים בגוש דן הולכת להיות קריטית ואף אחד לא מצליח לעצור אותם, אנחנו לא מצליחים לעצור אותם שם.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אז תודה רבה אסי, באמת אני חושב, אוסי סליחה. אני חושב שאין מישהו בחדר הזה לפחות, שלא חושב שהדברים האלה יכולים ללכת יחד, מה שלא אומר ש-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אז אני מוכנה ללמד את כל אחד מכם, אוקיי? צלול, נוי, יש לי המון ידע, אני אשמח לשבת איתכם, להראות לכם, בסדר?

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

ואנחנו נדון בנושא הזה גם פה, כמובן. ואז, פשוט כמילה אחרונה, אני חושב שנצפו פה לפחות 20 נושאים כבדי ראש. אנחנו, וגם עם הרבה ביקורת על הקיים וגם מחלוקות לגבי המצב הקיים ולגבי נתונים ולגבי מה צריכים לעשות, וכל זה הוא מצוין. הצעד הבא זה שאנחנו נעשה קריאה של ה, קריאה ב- כ' וגם ב- ק' אני מניח, של הפרוטוקול של הישיבה הזאת, נעשה רשימה של נושאים דחופים על הפרק, עצים, מי נגר, אני לא צריך לחזור על הרשימה המאוד מאוד ארוכה והחשובה הזאת, ואנחנו נתחיל לדון בדברים האלה פה, תוך מטרה למצוא פתרונות לבעיות ביחד וגם להעביר מידע מתוך העירייה לחוף העירייה וההפך. אז, אני יודע ואני מבין שיש משהו מתסכל בתחילה כזאת של הצפת רעיון בלי לטפל בהם, אבל זה לא רציני לנסות לטפל בכל הבעיות האלה ביחד. עכשיו אנחנו ננסה לעשות את זה באופן מסודר, ואני תמיד אשמח לשמוע מכל אחד מכם, אולי במיוחד אחרי שתקבלו את האג'נדה של השנה הקרובה לוועדה הזאת, ובמיוחד לשמוע ביקורת. אני מבין שהדברים האלה מאוד מאוד חשובים לכולכם, הם מאוד מאוד חשובים לי. אני יכול להגיד לאיתן, לכל מי שיושב בחדר הזה, אז ננסה באופן רציני ובאופן אחראי לטפל בדברים האלה.

הדר שגיא, פעילה קהילתית:

אפשר לבקש שבועדה הבאה יישב פה גם מישהו מאדריכל העיר? כי זה פשוט לא-

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

יש. ד"ר בועז קידר הוא מאדריכל העיר ומורני מהיחידה האסטרטגית שכפופה לאדריכל העיר.

הדר שגיא, פעילה קהילתית:

של תכנון גם? יש גם מישהו מהועדת תכנון?

* מדברים יחד

איתן בן-עמי, חבר ועדה:

בועז הוא מנהל תכנון בר קיימא.

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

אני מוועדת תכנון, לא מה... אבל מהיושבים.

הדר שגיא, פעילה קהילתית:

יופי, אז אני שמחה לשמוע, כי-

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

תלוי לפי הנושא. אם באחד הנושאים שיוגדרו בסדר יום, נניח אוסי דיברה על קליטת עצים תוך כדי תהליכי התחדשות עירונית, צריך להביא מישהו, או משומר היערות, או ממנהל ההנדסה, אז נתאים את זה. אי אפשר יהיה להביא תמיד את אותם אורחים.

הדר שגיא, פעילה קהילתית:

אוקיי, כי פשוט כי, לא, אין בעיה. פשוט כי נגיד בנושא הצללה, אז אנחנו קיבלנו תשובה שפשוט אין מה לדבר עם רשות הקיימות או עם הוועדה להגנת הסביבה, כי זה בכלל יושב אצל אדריכל העיר, כאילו ברמה העירונית. אז אני מנסה להבין איך זה עובד.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

זה יותר מורכב מזה, אבל כן, האנשים הנכונים יהיו בחדר לכל דיון ודיון עד כמה שאני יכול לגרום לזה לקרות, אבל עוד דבר שחשוב לי-

איתן בן-עמי, חבר ועדה:

גם יושב פה הנציג של שפע, יושב פה-

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

כן. ודבר שחשוב לי להגיד, אני יודע שכאילו אני באתי מהחברה האזרחית כפי שאמרתי, ואני יודע שבחצי השנה הראשונה שלי בתפקיד אני משבח יותר מדי לטעמים של חלק מהאנשים, אני משבח את מה שמצאתי בתוך העירייה. אבל אני חייב להגיד שהאנשים שמטפלים בדברים האלה בתוך העירייה הם כל כך רציניים, וגם מקצועית וגם מוסרית, שזאת לא הבעיה. יש חילוקי דעות, לפעמים אין משאבים, יש סדרי עדיפויות שאולי-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

פחות, פחות גדולים מהם קובעים מה קורה, בסדר.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

זה גם יכול להיות חלק מהעניין, אבל הבעיה היא אף פעם, לתפיסתי הבעיה כעת, היא אף פעם לא שלא אכפת מהאנשים, או שהם לא רציניים, או שהם לא מקצועיים. וזה דבר שאני לא חושב שאפשר להגיד באף עיר אחרת בארץ ובמעט מאוד ערים בעולם, וזה יהיה המשאב, אחד מהמשאבים המרכזיים שלנו לצד המשאב האדיר האחר שראינו היום של החברה האזרחית ושל תושבים כמונו שעובדים, שחיים את הדבר הזה. אני מאמין שאנחנו נצליח להתקדם שני הכוחות האלה ביחד.

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

נח, אפשר רק להשלים את מה שאמרתי מקודם, בגללו הגעתי היום?

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אוקיי.

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

תודה. על מתחם יהודה המכבי. אחרי שנתיים, בתפקיד שלקחתי על עצמי, כמו שאמרתי, ועדת בטיחות של בית הספר, שהיו לה הרבה הצלחות בנושא קהילה והקמת פורום מנכ"ל.

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

אנטיגונוס את מתכוונת?

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

כן, אנטיגונוס. אני פשוט עד עכשיו לא נמצא לי מחליף, אף אחד לא מוכן לקחת את התפקיד הזה. אבל אני רוצה להגיד שלא הצלחתי, בסוגיית זיהום האוויר והרעש. ואחרי שנתיים של עבודה מאוד מאוד מאוד אינטנסיבית, התשובה שקיבלתי היא שאנחנו צריכים לפנות ל-106. כלומר, אין ניטור ואין אכיפה של זיהום אוויר ברובע וספציפית

עיר ללא הפסקה

במתחם שהוא פשוט אסון. ובגלל זה אני כאן. ולמרות שלא הצלחתי אני חושבת שבעזרת מדיניות אפשר לפתור את הנושא הזה. כלומר, לא רק בעת פירוק, שזה אני בעצמי אומרת לפועלים: "בבקשה תשקו", כי הם לא משקים שהם מפרקים. כלומר, כל פעם שאני עוברת ליד איזה בית ספר, שבוע שעבר עברתי ליד הר נבו וראיתי שהם לא משקים, אז ביקשתי מהם להשקות. והדבר השני זה אכיפה. כלומר, אני לא יכולה לעמוד שם כל היום, אני בסך הכל אמא ותושבת שאכפת לה. ואחרי שנתיים הרמתי ידיים, אבל אני פה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אנחנו נזמין אותך בחזרה כשאנחנו נדון בדברים הספציפיים הרלוונטיים האלה.

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

בכל מקרה, כרגע התשובה שקיבלתי, ואני יודעת שהיה לכם קשה לשלוח לי את התשובה הזאת, זה שאנחנו צריכים בעצמנו לעשות את האכיפה ולפנות ל-106. אבל זה לא פתרון, והפתרון הוא במדיניות.

מיטל להבי, סגנית רה"ע:

אני לא מבינה, אנחנו שמנו פקחים כל בוקר שם.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני מציע פשוט לשחרר, כי זה-

יהודית פסוב, פעילה קהילתית:

אנחנו נדבר על זה במסדרון.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

תודה רבה שאתם, תודה רבה לכולכם שאתם.

דוברים:

תודה רבה.

ת ס ה ד י ו ן